

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Plzeň 2024

Ondřej Kaňák

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Protinacistický odboj na Písecku

Ondřej Kaňák

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Historie

Bakalářská práce

Protinacistický odboj na Písecku

Ondřej Kaňák

Vedoucí práce:

PhDr. Jan Lhoták, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval všem, kteří přispěli ke vzniku této práce. Především děkuji svému vedoucímu práce PhDr. Janu Lhotákovi, PhD., za odborné vedení a rovněž za přispění cenných rad a připomínek při zpracování této práce. Zvláště bych chtěl poděkovat své rodině, která mi byla oporou a obzvláště pí Maškové a její dceři Lence, které mi byly nápomocny a poskytly důležité poznatky při ověřování rodinných záležitostí z minulosti. Nemohu opomenout velkou pomoc bernartického starosty panu Pavlu Souhradovi, vedení klatovského vlastivědného muzea Dr. Hostaše v Klatovech a také Mgr. Lukáši Kopeckému, za přínosné poznatky a ochotu se mnou spolupracovat.

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2024

.....

Obsah

Obsah	6
1 Úvod	1
2 Situace v protektorátě (1939–1942)	5
3 Klatovské gestapo a jeho nejvěrnější	8
3.1 Případ s kladenským studentem roku 1940	9
3.2 Výsadky v Brdech na Rožmitálsku	11
4 Proč INTRANSITIVE a jeho členové	15
4.3 Václav Kindl	17
4.4 Bohuslav Grabovský	22
4.5 Vojtěch Lukašík	26
5 Osud „druhých Lidic“	30
5.1 Prvně sevření gestapem a výpovědi očitých svědků	31
5.2 Výslechy obětí první vlny	33
5.3 Druhé ohledání Bernartic	34
5.4 Vzdor v beznaději	36
5.5 Třetí vlna a svědectví od neznámého pamětníka	37
6 Spálený les	40
6.1 Předehra a dálnopisy	41
6.2 Za doprovodu motorů nákladních vozidel	43
6.3 Incident z 1. července a výpovědi z 2. července	45
7 Osudy Josefa a Milady Sutté	48
8 Závěr	52
9 Seznam použitých zdrojů	54
10 Internetové zdroje	57
11 Resumé	59
12 Přílohy	60

1 Úvod

Tématika předkládané bakalářské práce není nijak obzvlášť zábavná. Přitom se jedná o koncept velmi zajímavý, i když ne tak úplně probádaný. Pokud se zmíní cokoliv spojeného s Protektorátem Čechy a Morava, (*Protektorat Böhmen und Mähren*), většina lidí, kteří se v československé historii trochu orientují, si téma spojí převážně s 27. květnem 1942, jenž kriticky zasáhl zastupujícího říšského protektora, generála policie a SS Obergruppenführera Reinharda Heydricha, Lidicemi a Ležáky. S Heydrichem jako takovým se nejčastěji setkává čtenář v souvislosti s pachateli, kteří v den atentátu stáli v osudné zatáčce V Hořovičkách v Praze Libni– Kubišovi s Gabčíkem.

Atentát ovšem přinesl smrt nejen agentům, kteří se na akci podíleli a hrdinsky padli v kryptě chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze, ale i dalším českým odbojářům a obyčejným lidem. Tento čin a jejich důsledky se nesmazatelně zapsaly do historie, jak české, tak světové. Československo se tímto dostalo z osidel mnichovské deprese roku 1938 a stalo se koaličním partnerem spojenců v boji proti společným nepřátelům – nacismu a fašismu.

Jedná se o příběh osudů lidí, několika desítek statečných, kterých se válka citelně dotkla a kteří pocházeli po většinou z jihočeského městečka, napůl cesty od Písku a Tábora, z Bernartic. Většina zavražděných napomáhala odboji a především čs. výsadku skupiny INTRANSITIVE z Velké Británie, který byl uskutečněn v noci z 29. na 30. dubna 1942 u Padrt'ských rybníků v Brdech nedaleko Rožmitálu pod Třemšínem. Mnozí ze spolupracovníků tušili, že vystavují smrti nejen sebe, ale i celou rodinu, netušili však, kdy konečný soud nastane. Posledními okamžiky života „Bernart'áků“ (jak sami o sobě hrdě prohlašují) byly pohledy vstříc popravčí četě na střelnici ve Spáleném lese v Lubech u Klatov, kde dnes stojí památné a pietní místo obětem tzv. heydrichiády.

Hlavní motivací k výběru tématu, byl fakt, že se dotýká dvou členů autorovy vzdálenější rodiny, kteří svůj život navždy zanechali pouze v pamětech nejbližších, na pietních místech u Spáleného lesa a v osvětimském areálu bývalého komplexu koncentračního tábora. Dodnes je tato rodinná kapitola živou vzpomínkou. Cílem je zohlednit veškeré důsledky spojované s členy INTRANSITIVU a jakým způsobem se německé orgány vypořádaly s jihočeskými Bernarticemi v roce 1942.

Autor v úvodní kapitole podává základní přehled situace v tehdejších protektorátním útvaru od počátku německé okupace v březnu 1939 až po samotný 27. květen 1942.

Vysvětluje rozdíly mezi umírněnější správou Konstantina svobodného pána von Neuratha a správou Reinharda Heydricha. V další navazující kapitole se soustředí na klatovské gestapo a jeho přesídlení z Říše do zabraného zbytku republiky v březnových dnech roku 1939. S touto kapitolou se pojí i jeho nejvěrnější přísluhovači, kteří své „zaměstnání“ brali se vši odhodlaností. Snažili se eliminovat vše, co neprospívalo německým ideálům. Věhlasnost gestapa se více rozvířila v průběhu roku 1942, kdy na přelomu dubna a května do brdské oblasti seskočili čeští výsadkáři z INTRANSITIVU. Aktéři padákového seskoku, jenž seskočili mezi 29.–30. dubnem 1942 do oblasti Rožmitálu, popisuje autor životopisnou formou ve třetí kapitole, tzn. že představuje dětství, v jakých poměrech vyrůstali, jakým způsobem se dopracovali až k agentům pověstné „Zvláštní skupiny D“ i to, jak zemřeli. V kapitole Osud „druhých Lidic“ autor rozklíčoval, jakým možným způsobem se klatovští kriminalisté dopracovali k výsledkům na usvědčení jednotlivých nepřátel z řad domácího odboje, kde větší procento se nacházelo v jihočeských Bernarticích. Dále je věnována pozornost metodě výslechů, které byly používány, i následně uloženým trestům. Předposlední kapitola se zaobírá představením areálu v Lubech u Klatov. Původně prostory sloužily k vycvičení československého četnictva a prvorepublikové armády, avšak posléze se zde po atentátu z 27. května 1942 prakticky každý den popravovalo. Věhlas Spáleného lesa se dostal až do povědomí nejvyšších kruhů nacistické vraždící mašinérie. Tragický příběh, který pojí autora s prací, je dodnes pro jeho rodinný okruh příbuzných živou vzpomínkou, která se i s odstupem mnoha desetiletí obtížně popisuje. Pohledem čtenáře by se jednotlivec v závěrečné kapitole dočetl, jak probíhaly a zároveň skončily životy vrchního strážmistra Josefa Suttého a jeho dcery Milady Sutté.

Ke studiu této práce posloužily jak nevydané archivní dokumenty, tak literatura. Z hlediska archiválií a nevydaných pramenů, autor využil k samostudiu prameny uložené ve Státním okresním archivu v Písku a Národním archivu v Praze. Šlo zejména o výslechové protokoly očitých svědků, kteří byli v poválečné době vyslýcháni v již zmíněných Bernarticích. Ve Státním okresním archivu v Písku pro téma dále posloužily dobové kroniky, vedené od konce 19. století až prakticky po současnost. V případě bernartických občanů vyšla autoru vstříc bernartická kronika a další kroniky z píseckého regionu. Mimo všeobecných informací a zápisů, jež zaznamenávaly i kruté zacházení klatovského gestapa v červnových dnech roku 1942. Kroniky se staly velkým přínosem autorovi práce. Dalším důležitým dochovaným pramenem byly vydané prameny, odkud se informace čerpaly z obvyklého protektorátního tisku té doby. Jednalo se o dobová periodika. Čerpáno bylo

zejména z Lidových novin, Moravské orlice, Svobodného směru, Českého deníku, Západočeského večerníku a z rubrik pro Přítomnost.

Co se týče veškeré dostupné literatury, byl zpočátku autor velice skeptický, poněvadž se o tomto odvětví historie ví velice málo. Existuje však sporadické číslo velmi dobře zkoncipovaných děl, jež nejsou silně politicky zaměřené. V případě INTRANSITIVU, coby západního výsadku, se v normalizační době jednalo o téma, kterým se málokdo chtěl zabývat. Díla, vydávaná v této době, byly ve větším procentu ovlivňovány komunistickou propagandou. Přesto autor použil pár knih od těchto tvůrců. Těmito představiteli jsou odborníci jako Maxmilián Trupar a jeho *Bohuslav Grabovský*, jenž vypovídá jak o životě samotného agenta, ale i jeho dobrodružstvích s jeho partáky z výsadku. V knize se odehrávají Grabovského začátky před samotnou válkou až po jeho rychlý konec strávený na terezínském popravišti. Dalším takovým autorem je Jan Střeleček a pojednání o *Protifašistickém odboji a jeho památných místech na okrese Klatovy*. Psal především o vraždách na českých lidech v klatovském regionu, který sahal až od Domažlic po Písek, do kterého překvapivě spadaly i Bernartice. Dle autorova přezkoumání, této práce, jsou způsoby poprav s dobovými fotografiemi a seznamy zabitých odbojářů, vedené od začátku druhého stanného práva až po jeho konec v červenci 1942. V dalším náhledu podobných pisatelů, jako v případě Zdeňka Jelínka a jeho *Operace Intransitive a Tin*, dále Čestmír Amort s *Heydrichiádou*, Antonín Tichý a *Živé nás nedostanou* nebo také Václav Kameník a *Noční výsadek*, autor vyhodnotil, že se prakticky jejich tvrzení často opakují, ba kopírují. Dle tvrzení novodobých historiků se se starší dochovanou literaturou příliš neshodují, a tak musel autor objektivně vyhodnocovat pravost dokumentů. Největším problémem bylo to, že normalizační literatura, respektive jejich odborníci, úplně nedodržovali informační pravdivost.

Novodobé knihy si získaly autorovu pozornost. Největším přínosem se pro celou práci stala kniha *Tenkrát byla válka. Bernartice 1938–1945*. V tomto díle, který krátce před svou smrtí vydal bernartický rodák pan František Mikolášek, zaznamenal prakticky vše, co se pojilo s jeho rodištěm od začátku války až po osvobození. Zde se čtenář a zájemce může například dočíst i o třech nájezdech zatýkacích komand do Bernartic či způsobu, jak se popravovalo ve Spáleném lese od 31. května po 3. červenec 1942. Mikolášek vlastnil díky svému zájmu rozsáhlý archiv budovaný po několik desetiletí, který bohužel nenávratně poškodily povodně roku 2002. Nebýt této smutné skutečnosti, kterou pana Mikoláška potkala, jistě by vydal na mnoho dalších dobře zpracovaných a čtivých titulů. Novodobí

autoři se snažili přijít na nové, a ne zcela probádané informace. Po většinu času se zabývali především všeobecností atentátu na Heydricha. Do autorova seznamu veškeré literatury sem patří nejčastěji odborníci jako Oldřich Sládek a jeho titul *Přicházeli z nebe*, velký odborník a publicista Jaroslav Čvančara, který sepsal na nespočet děl ohledně heydrichiády. Z jeho prací se pro potřebu předkládané bakalářské práce využily ukázky jako *Akce atentát*, kde Čvančara shromáždil dobové fotografie s informacemi. Dalším užitečným zdrojem byla kniha *Někomu život, někomu smrt*. Další přínosné práce sepsali Jiří Šolc a jeho *Bylo málo mužů*. Martin Reichl vytvořil velmi obsáhlou publikaci *Cesty osudu*, které odkazují na obecně všechny možné výsadky, operující během války i mimo doskokové oblasti v Čechách i na Moravě. Mezi regionální autory automaticky zařadil archiváře a odborníka na historii v pošumavské krajině, rodáka z Klatov, Jana Jiráka. Jeho tituly jako *Každodennost druhého období okupace Klatov a 70 let od heydrichiády* byly velikým přínosem pro ucelení a oživení celé koncepce. Zmiňuje se ve větší míře o dění ve městě Klatovy napříč německou okupací, ale i také o určitých dalších oblastech. Ve veškerých vyjmenovaných knihách, které autor stručně představil se objevují určité výňatky ohledně klatovského gestapa, Bernartic a INTRANSITIVU.

2 Situace v protektorátě (1939–1942)

První velké zklamání přišlo již v září 1938, kdy o Československu, respektive o jeho pohraničí, jednaly čtyři státy – Německo v čele s Adolfem Hitlerem, fašistická Itálie v čele s Benitem Mussolinim, Francie s Eduardem Daladierem a Velká Británie s Nevillem Chamberlainem, v Mnichově. Situace se pro Čechoslováky nevyvíjela dobrým směrem. Ve finále se po konferenci západní státníci domnívali, že zachránili Evropu před zkázou ve formě války. Jasným důkazem byl právě Chamberlain, který mával po svém příletu oním papírem, jenž garantoval mír. Ne však na dlouho. Němci si prosadili své a pohraničí připojili k říši.¹

Další ranou do zad byla ta skutečnost, že se Hitler nesmířil pouze se získáním Sudet. Chtěl víc. Po tzv. anšlusu, bez boje, zabral Rakousko.² Československo by se kvůli konfliktu se sousedy muselo bránit ze čtyř směrů najednou. Beneš tušil, že zábor zbytku čs. území v budoucnu nastane. Odletěl se svými nejbližšími a vládními představiteli do Londýna, kde vytvořil exilovou vládu – nejbližší oporou mu byla jeho manželka a Jan Masaryk (ministr zahraničních věcí).³

V ranních hodinách dne 15. března 1939 započalo obsazování⁴ zbytku Čech.⁵ 14. března se od nás odtrhlo Slovensko, jenž vytvořilo nový státní útvar – Slovenský štát a stalo se tak německým satelitem. Novým slovenským prezidentem se stal Josef Tiso.⁶ Prezidentem tzv. protektorátu (v případě českého státu to byla okupační správa, kterou spravovalo nacistické Německo až do květnových dnů 1945) se „zvolen“ staříček Emil Hácha. Den před samotným vpádem německé branné moci do Čech byl pozván na „kobereček“ k německému kancléři. Hitler mu po dobrém nabídl, že se okupace obejde v klidu bez zabíjení, když Hácha podepíše – okupaci nemohl český prezident přijmout a postihl ho infarkt⁷. Během této zdravotní indispozice mu Göring, německý letecký maršál, mu vyhrožoval, že nechá Prahu vybombardovat leteckými jednotkami jeho Luftwaffe,

¹ *Přítomnost*, 1. 3. 1939, XVI/9.

² PACNER, Karel, *Osudové okamžiky Československa*. Praha 2012, s. 139–146.

³ LAŠTOVIČKA, Bohuslav, *V Londýně za války. Zápasy o novou ČSR 1939–1945*, Praha 1960, s. 610.

⁴ Viz obrazová příloha č. 1.

⁵ MIKOLÁŠEK, František, *Tenkrát byla válka. Bernartice 1938–1945*, Bernartice 2002, s. 16–18.

⁶ Český deník, 14. 3. 1939, LXXIII/28.

⁷ Ve skvělém filmovém zpracování na námět scénáristy Jiřího Svetozara Kupky byla v roce 1993 zfilmována inscenace „*Noc rozhodnutí*“, jenž dobře vystihovala tehdejší nepříznivé období dozívající tzv. druhé republiky. Účinkovali filmoví a divadelní herci v podání Rudolfa Hrušínského, Josefa Abraháma, Františka Němce, Ludka Munzara a mnoho dalších.

pokud nepodepíše. Neměl na výběr a podepsal.⁸ Protektorátní vláda sestávala většinou z nejvýznamnějších příslušníků bývalé čs. armády, jako byl například ministerský předseda generál Alois Eliáš a mimo jiné i hrdina od Zborova, armádní generál, Jan Syrový. V neposlední řadě i největší z českých kolaborantů – protektorátní ministr kultury a osvěty Emanuel Moravec.⁹ 16. březnem začal nový státní útvar naplno fungovat.¹⁰ Ze dne na den začala platit německá nařízení. Jezdilo se vpravo, upřednostňovala se němčina na úřadech a veřejných místech, byl zaveden přidělový systém na lístky, zatemnění samozřejmostí, poslouchání cizího rozhlasu se trestalo těžkým žalářem či smrtí apod. Celkově se zabrané Čechy měly stát zbrojírnou pro budoucí německá tažení. Říšským protektorem se stal Konstantin Hermann Karl svobodný pán von Neurath¹¹ a s ním přišly i norimberské zákony a základní ustanovení pro židovské obyvatele.

Vše probíhalo takřka „poměrně v klidu“, až na pár odvážných demonstrací vysokoškolských studentů v Praze, při kterých byl zabit jeden z nich, Jan Opletal (28. říjen 1939). Německým trnem v oku byl každopádně čs. odboj z řad bývalých důstojníků čs. armády. Nejznámější odbojovou složkou v těchto letech, až do roku 1942, byla skupina Tři králové ve složení Mašín, Morávek a Balabán. Jejich domácí činnost spočívala v tom, že navázala rádiový kontakt s exilovou vládou v Londýně a podávala jim informace o situaci doma, prozrazovala plány německých invazí apod. Tajné informace z nejvyššího německého velení jim pravidelně poskytoval dvojí agent Paul Thümmel (agent A54), s krycím jménem René. O odboji Němci dobře věděli a snažili se mu nějakým způsobem čelit. Marně.

Von Neuratha odvolal Berlín „na zdravotní dovolenou“. Ve skutečnosti byl odvolán jen proto, že byl jako protektor příliš laxní a nepružný – německé složky v protektorátě nezničily domácí odboj a odsun Židů byl příliš pomalý. Nahradil ho až mladší a schopnější Reinhard Heydrich¹², který se již nesmazatelně zapsal v Norsku a v západní Evropě svými zločiny. Již 27. září 1941 přiletěl do Prahy a ubytoval se nedaleko hlavního města v Panenských Břežanech.¹³ 28. se ujal ihned úřadu na Pražském hradě a vynášel rozsudky smrti nad největšími elitami české inteligence, armády a Sokola. Největší Heydrichovou

⁸ *Hitler řval, ale Göring byl ďábel. Před 80 lety Hácha „vložil český národ do rukou vůdce“*. In: ČT24, ČTK [online], [cit. 2024-19-04]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/hitler-rval-ale-goering-by-l-dabel-pred-80-lety-hacha-vlozil-cesky-narod-do-rukou-vudce-68131>.

⁹ Český deník, 14. 3. 1939, LXXIII/28.

¹⁰ Západočeský večerník, 17. 3. 1939, XXXII/1939.

¹¹ Tamtéž, 4. 4 1939, XLIII/1939.

¹² Viz obrazová příloha č. 2.

¹³ Polední list, 29. 9. 1941, CCLXIX/15.

chybou byla poprava generála Josefa Bílého¹⁴ a Huga Vojty. Československá exilová vláda v Londýně z toho vyvodila důsledky a okamžitě zareagovala. Hlavním cílem pro připravované čs. parašutisty ve Skotsku bude právě Heydrich. Pro tento úkol byli vybráni dva nejschopnější, Kubiš¹⁵ a Gabčík. Pokud by se jim z neproveditelných důvodů nepodařilo Heydricha zneškodnit, měli si vybrat mezi K. H. Frankem nebo Emanuelem Moravcem. Úkol byl splněn 27. května 1942¹⁶, kdy v osudné zatáčce hodil Kubiš na projíždějící Heydrichovu černou limuzínu se znaky SS granát.¹⁷ Neuvědomovali si však, že se nacisti začnou ve velkém mstít nejen odbojářům, ale i na prostým nevinných lidem.

¹⁴PACNER, s. 190–193.

¹⁵ Kubiš letěl místo Svobody – ten se během jednoho z parakurzů zranil.

¹⁶ Viz obrazová příloha č. 3.

¹⁷ ČVANČARA, Jaroslav, *Akce atentát*, Praha 1991, s. 92–98.

3 Klatovské gestapo a jeho nejvěrnější

Zábor zbytku území Československa započal 15. března 1939, kdy se obsazování neúčastnila pouze složka německé armády – Wehrmacht. V rámci operace „Březnový vítr“ se měly přemístit z říše i ostatní oddíly německé branné moci.¹⁸ Do jihozápadních Čech se vydalo *Einsatzkommando II Pilsen* (operační oddíl II Plzeň) pod velením SS-Sturmbannführera Reinharda Flesche z mnichovské pobočky gestapa. Ke komandu patřila i skupina určená pro úřadování na pobočce v Klatovech, která měla spadat pod SS-Hauptsturmführera Heinricha Winkelhofera. Ale protože německé okupanty brzdilo nepříjemné počasí, doprovázené mrazivými mlhami a sněhovými vánicemi, byl přesun přes Šumavu, přesněji z bavorského Kötzingu do Nýrska, takřka nemožný. Podle původního plánu se Winkelhoferova skupina měla spojit v Nýrsku se 41. motorizovaným plukem, doprovázení jednotkami SA – *Sturmabteilung* a německým polním četnictvem – *Feldgendarmerie*.¹⁹ Za špatného počasí se budoucí gestapácký přednosta klatovské úřadovny vydal se svým sborem nejprve do Lince a dále pokračoval do Českých Budějovic s *Einsatzkommandem I Budweis*. Následoval Písek, kde založil prozatímní pobočku gestapa.²⁰

Protože věci nevyšly, jak Němci chtěli, zřídil improvizovaně velitel plzeňského oddílu Flesch jinou skupinu. Klatovské úřadovny gestapa se ujal SS-Untersturmführer a kriminální komisař Wilhelm Lehmann. Vzal si k sobě do týmu kriminálního tajemníka Jacoba Neubauera, který se později zapojil do zatýkací akce na Jana Smudka v Domažlicích, kde byl kriticky zraněn střelnou rannou do temene hlavy,²¹ a nově přijatého tlumočníka Josefa Hetmanka. Sídlo zprvu nebylo v bývalé vile po továrníku Singerovi, ale nejprve ve druhém patře klatovské radnice a poté v prostorách starého hejtmanství.²²

Na rozkaz R. Heydricha (coby šéfa SD) z května 1939, se zrušily operační oddíly a byly vytvořeny sítě služeben podřízené v Praze pro Čechy a Brnu pro Moravu. V reakci na vytvoření sítě služeben, později vznikly venkovské služebny gestapa tzv. *Aussendienststellen*, pod které spadaly i Klatovy v čele s Heinrichem Winkelhoferem. Z Písku do nově zrenovované Singerovy vily²³, do které se nastěhovali až počátkem září, si

¹⁸ CIBULKOVÁ, Karolína, *Klatovské gestapo v roce 1942*, bakalářská práce, Plzeň 2015, s. 5.

¹⁹ JIRÁK, Jan, *70 let od heydrichiády*, Klatovy 2013, s. 31–32.

²⁰ MIKOLÁŠEK, František, *Tenkrát byla válka. Bernartice 1938-1945*, Bernartice 2002, s.18.

²¹ Tamtéž, s. 114.

²² Tamtéž, s. 18–19.

²³ Viz obrazová příloha č. 4.

přivedl i další spolupracovníky jako byl Heinrich Wimmer, Franz Schamberger, Richard Lindner, Killian Ruprecht, Rudolf Straube, Harry Obermayer samozřejmě Jacob Neubauer a Josef Hetmanek.²⁴ Tato „hvězdná sestava“ šířila na dalších šest let teror a utrpení po celém klatovském oberlandrátu, do kterého spadl i Písek. Většina gestapáků, nasazená v protektorátě, byla sudetskými Němci. Nesnášeli Čechy a mstili se krutými metodami na obviněných. Prostý říšský Němec vedl výslechy humánněji.²⁵

„Singerovka“ v období okupace byla pro klatovský a písecký region symbolem teroru a brutality.²⁶ Řadila se mezi pětici dalších úřadoven, které byly kvalitativně na výši. V oné pětici figurovala Praha s Petschkovým palácem, Kladno, Pardubice, Opava a nepochybně Brno.²⁷ Jejimi oběťmi se stali jak odbojáři, tak i prostí lidé, kteří přinejmenším jen věděli o nelegální protistátní činnosti apod. V Singerově vile vyhasly i životy několika desítek obyvatel z jihočeských Bernartic, které se zapojily do pomoci čs. výsadku INTRANSITIVE.²⁸

3.1 Případ s kladenským studentem roku 1940

Jednou z prvních větších protiněmeckých akcí před začátkem samotné druhé světové války, které se mimo jiné účastnilo i klatovské gestapo, bylo pátrání po dvou žácích Vyšší mistrovské školy strojnické v Kladně. Hledán byl čtyřiatvacetiletý Jan Smudek a jeho spolužák František Petr, kteří v noci ze 7. na 8. května 1939 zastřelili velitele pořádkové policie Wilhelma Kniesta. Německé složky vyhlásily výjimečný stav a okamžitě pozatýkaly kolem sta lidí, uzavřely školy, zatklý místního starostu. Správy místního zastupitelstva se ujal německý komisař. Smudek se mezitím skrýval nejprve v Praze, pak u své matky v Domažlicích.²⁹

Sít gestapa věděla o domažlickém ilegálním odboji a domnívala se, že se Smudek bude skrývat právě tam. 20. března 1940 klatovští tajní policisté, neboť Domažlice spadaly

²⁴ Viz obrazová příloha č. 5.

²⁵ STŘELEČEK, Jan, *Protifašistický odboj a jeho památná místa na okrese Klatovy*, Klatovy 1985, s. 111.

²⁶ V dnešní době je v prostorách vili paradoxně mateřská školka.

²⁷ JIRÁK, Jan, *70 let od heydrichiády*, Klatovy 2013, s. 31–32.

²⁸ Pravda, 13. 11. 1945, I/155.

²⁹ JIRÁK, s. 19-21.

pod klatovský oberlandrát, udělali razii na dvoře domu Smudkovy matky. Akce byla provedena trojicí Lidnerem, Neubauerem a řidičem Schmidtmierem. Pachatel byl vyzván, aby odevzdal výbušniny, které měl uložené v kufru. Uposlechl. Za doprovodu Neubauera šel na půdu, kde měl Smudek údajně ukrytý onen kufr. Ve vteřině vytasil na gestapáka osobní zbraň, postřelil ho a úspěšně uprchl neznámo kam. Následkem tohoto „štěstí v neštěstí“ bylo vyhlášeno celostátní pátrání a vysoká finanční odměna za dopadení teroristy. Účast protektorátního četnictva byla nevyhnutelná.³⁰

Tím, jak se věci měly, se Smudek stal v očích domácího odboje hrdinou. Pozvedl i náladu ostatním Čechům, že alespoň někdo proti „nim“ něco dělal. Protože se Němcům nedařilo teroristu chytit, začali se dál mstít. V Klatovech za protiodbojovou činnost odpovídal Lindner. K sobě si vybral pár kolegů, se kterými zorganizoval náhodná zatýkání nevinných lidí, který byly následně posílány rovnou do Flossenbürgu (koncentrační tábor v říši v Horním Falci při hranicích s Čechami). V první vlně šlo na padesát jedinců, ale po nešťastném incidentu v obci Březí, u protektorátních hranic, kdy byli zastřeleni dva němečtí finanční strážníci, se počet deportovaných téměř zdvojnásobil. Na „nepolapitelného Jana“ Němci vypsalí odměnu za dopadení 100 tis. Kč. V rámci celostátní pátrací akce byla zveřejněna pachatelova podobizna, a popis, jak vypadal. Ale ve finále ničeho nedosáhli.³¹

Bývalý kladenský student se bez větších obtíží dostal za hranice protektorátu až do Pešti, odkud cestoval přes Bělehrad, Turecko, po Sýrii. Další prameny uvádějí, že se mladý Jan dostal až do jižní Francie, kde byl spolu s vycvičenými Čechoslováky zařazen k jednotce ve městě Agde (kde mimo jiné byli i tři bernartičtí poručíci – Krzák, Hrubec, Doubek), a účastnil se bojů proti Němcům. Po dopadení německými jednotkami se ocitl v zajetí, ze kterého rychle unikl. Nedostihl ovšem svou jednotku, která se včas stáhla „do předem připravených pozic“ a byl odkázán sám na sebe.³²

Po podepsání ponižujícího příměří ve vagonu v Compiègne 22. června 1940 Francie prohrála a její území se rozdělilo na dva samosprávné celky – severní území společně s Paříží zabral Hitler a jižní Francie patřila vichystickému režimu v čele se staříčkým maršálem Petainem. Smudek zůstal ve Vichy. Pod falešným pasem a jménem se dostal s několika

³⁰ Lidové noviny, 1. 4. 1940, XLVIII/158.

³¹ Lidové noviny, 31. 3. 1940, XLVIII/163.

³² Ve věcech v poválečném šetření v případě Jana Smudka domácí prokomunistický udává v tomto příběhu značné chyby. Například byla uveřejněna ta nepravda, že se mladý odbojář dostal z protektorátu přes Jugoslávii do Francie – to ovšem nemohla být pravda. Ve skutečnosti přešel přes Balkán na Blízký východ a dále do jižní Francie. Podle podrobnějších pramenů, autor této práce vycházel z textu knihy, kterou vydal v roce 2002 František Mikolášek z Bernartic v jižních Čechách.

zapomenutými vojáky z čs. jednotky přes Alžír do Maroka a odtud na francouzské Antily. Nechtěl tam však zůstat dlouho a odcestoval na Svatou Lucii, kde se připojil k Britům, kteří ho dopravili do Kanady a dále do Velké Británie. Tam se připojil k RAF, kde sloužil jako radiotelegrafista při nočních bombardovacích útocích nad Němci okupovanou Evropou. Dožil se konce války a vrátil se zpět do Československa.³³

3.2 Výsadky v Brdech na Rožmitálsku

Ovšem největší výzvou pro ještě nic netušící gestapácké úředníky z Klatov, byl noční seskok z 29. na 30. dubna 1942. Paradesant, složený z trojice čs. výsadkářů, vycvičených ve Velké Británii v rámci „Zvláštní skupiny D“, která spadala pod záštitu MNO (Ministerstva národní obrany) v Londýně, nesl název INTRANSITIVE.³⁴

V tu noc byly provedeny dva výsadky.³⁵ Prvním INTRANSITIVE, ve složení (npor. Václav Kindl, čet. Bohuslav Grabovský, des. Vojtěch Lukašík) a druhá skupina TIN, ve složení (rt. Ludvík Cupal a rt. Jaroslav Švarc). Všichni dopadly v okolí Padrťských rybníků³⁶ se dvěma kontejnery, ve kterých byly uloženy zbraně, výbušniny, potraviny, peníze, drobné medikamenty apod.³⁷ Při vši směle se ani jeden z agentů nesešel.³⁸

Noční lety britských bombardovacích svazů mezi roky 1941-1942 nad Němci okupovanou Evropou, nebyly žádnou novinkou. Nálety probíhaly většinou na německý zbrojní průmysl a civilní obyvatelstvo, aby Britové zlomili morálku nacistům. Výjimkou nebyly ani výsadky na nepřátelském území. Obzvlášť nad protektorátem, kdy od prosince 1941 do poloviny roku 1942 bylo shozeno na deset paraskupin (ANTHROPOID, SILVER A, SILVER B, OUT DISTANCE, BIOVUAC, BIOSCOP, ZINC, INTRANSITIVE a TIN).³⁹ Několik dní před uzavřením posledních výsadkových akcí první vlny bylo provedeno noční bombardování areálu Škodových závodů v Plzni (26. dubna 1942 v rámci

³³ ČVANČARA, Jaroslav, *Někomu život, někomu smrt: československý odboj a nacistická okupační moc (1939-1941)*. Praha 2008, s. 253.

³⁴ Viz obrazová příloha č. 6.

³⁵ TRUPAR, Maxmilián, *Bohuslav Grabovský*, Opava 1987, s. 7.

³⁶ Viz obrazová příloha č. 7.

³⁷ MIKOLÁŠEK, s. 54–55.

³⁸ Tamtéž, s. 66.

³⁹ PACNER, s. 208.

britské Operace Cannonbury) britským královským letectvem. Bombardování Britům nepřineslo nic, jen zármutek čs. odboji.⁴⁰

Jako první, kdo zpozoroval neobvyklý rozruch nad protektorátním vzdušným prostorem, byla německá hlásná služba, která operovala neustále a varovala před úderem nepřátelských letadel. Mezi 28.–30. dubnem 1942 se uskutečnily dva shozy pěti skupin, celkem dvanácti mužů. Hlášení o situaci dostaly všechny služebny ve středních, západních, jižních Čechách a Zemské četnické velitelství v Praze.⁴¹ Z hlášení Zemského četnického velitelství podřízeným služebnám: „...*Okresní četnický velitel nařídí ihned, aby četnické stanice ležící v prostoru západně od Berouna zahájily ihned pátrání a prohledaly terén, zdali tam nebyly nalezeny padáky a padákové balóny svědčící o přistání parašutistů...*“⁴² Hlídala se většina komunikací, byly tvořeny zátarasy, rojnice po okolních lesích, po domech v okolí a lustrace obyvatel. Jedna z německých prohlídek, která se obešla bez pomoci českých četníků, zavítala i Na Výrovnu, kde bydlela rodina Josefa Viktorý.⁴³ Ukrývali agenta z INTRANSITIVU čet. Bohuslava Grabovského. Němci nic podezřelého našťestí nenašli. Grabovský, aby rodinu zbytečně nevystavoval dalšímu nebezpečí, se díky pomoci dcery Viktorových Marie dostal ven z okupovaného Věšina. Sám pak zamířil na záchytné adresy do jihočeských Bernartic.⁴⁴

O výsledcích pátrání měla být ihned informována nejdříve Praha. Německé bezpečnostní orgány, které měly pod velením protektorátní četnictvo, pročešávaly mezi 30. dubnem až 1. květnem brdský terén. Akce skončila neúspěchem. První zmínku o údajných podezřelých udal majitel nádražní restaurace v Rožmitále pod Třemšínem Bohumil Sazima

⁴⁰ ČVANČARA, Jaroslav, *TENTANDO SUPERABIMUS – Odvahou zvítězíme. Paměť a dějiny*. In: Praha Ústav pro studium totalitních režimů České republiky, 2012, 2, s. 123–124; *Na Škodovy závody cílil britský nálet. Akce Canonbury ale selhala*. In: ČT24, ČTK, Techmania, [online], [cit. 2024-20-04] Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/na-skodovy-zavody-cilil-britsky-nalet-operace-cannonbury-ale-selhala-97386>.; Nálet, který byl proveden 5. května 1942 (Canonbury 2) podle dnešních zdrojů nebyl úspěšný. Jednalo se o stejné fiasko, jako při prvním nešťastném pokusu. Dobová zpráva o čs. bojových akcích vypovídá však něco zcela jiného. Dále jen Zpravodaj, 13. 5. 1942, CXXIX/3.

⁴¹ Včetně všech venkovských bezpečnostních orgánů, do kterých spadaly i Klatovy; SLÁDEK, Oldřich, *Přicházeli z nebe*, Praha 1993, s. 49.

⁴² MIKOLÁŠEK, s. 70.

⁴³ V rámci prozrazení konfidenty si rodinu odvezlo klatovské gestapo. V Singerově vile byly vyslýcháni, bití a mučení. Všichni skončili dne 1. července 1942 v 19.30 na popravišti ve Spáleném lese. Podle autora knihy, *Protifašistický odboj a jeho památná místa na okrese Klatovy*, Jana Střelečka jsou v jeho díle zaznamenány všechny jména popravených od 31. května po 3. červenec 1942. Nejednalo se pouze o obyvatele z Klatov a okolí. Klatovský oberlandrát sahal až k Písku, kde následkem napomáhání třem agentům z INTRANSITIVU šlo třiadvacet obyvatel z Bernartic na smrt.

⁴⁴ MIKOLÁŠEK, s. 72; V době, kdy provedli výsadbáři svůj seskok, v oblastech od severovýchodu po jihozápad Čech, měli Němci spuštěné pátrání po válečném zajatci, který utekl z německého zajetí na hradě Königstein, francouzský generál Giraud. Nakonec ho nedopadli a dožil se války. V poválečných letech se stal rivalem ve francouzských poválečných volbách proti Charlesi de Gaullovi.

dne 1. května 1942. V noci, kdy zavíral hostinec, dal telefonicky vědět veliteli četnické stanice v Příbrami.⁴⁵

2. květnem předala Příbram informace na Zemské velitelství do Prahy, a ještě téhož dne se rozjelo druhé pátrání v místě doskoku. Přítomni byli četníci z Písku, Plzně, Tábora a z Prahy.⁴⁶ Rovněž se pátralo i v jihočeských Bernarticích, což byla pobočka četnictva mezi městy Pískem a Tábořem. Kontroly prováděli místní četníci.⁴⁷ Velení si rozdělily oddíly *Schutzpolizei* a klatovské gestapo.⁴⁸ V ten den zasahovalo v místě na 107 mužů z četnictva, sedm příslušníků z *Geheimstatzpolizei* z Klatov a 123 členů z praporu *Ordnungspolizei*. Další pokus, jak se dostat na stopu padákovým agentům, selhal. Poslední rozkazy zazněly před 22. hodinou.⁴⁹

Přelomovým dnem byl 7. květen 1942.⁵⁰ V ranních hodinách lesní dělník Josef Polák, z nedaleké Bukové, našel zavěšený padák v korunách stromů v odhadované výšce pěti metrů. Hlášení předal hajnému Štěpánu Pourovi v blízké hájovně VARTA. Naléhavým telefonátem bylo vyrozuměno ředitelství arcibiskupských lesů. V zájmu utajení nesměl o zásazích nikdo vědět.⁵¹ Obsahem nalezeného kontejneru byly dvě duté roury o průměru 40-50 cm, ve kterých se nalézaly ukryté zbraně s trhavinami a dalšími menšími pytlí.⁵²

V další a zároveň poslední vlně ze série pátracích akcí mezi 9.–10. květnem se v místě doskoku našly zahrabané padáky, které dopravovaly agenta a výzbroj bezpečně na zem.⁵³ Přítomnými byli plzeňští gestapáci (Uebelmann a Lehnert), dvě čety Wehrmachtu ze Strašic a četníci z Věšina. 10. květnem od 7.30 do 18.00 byly podniknuty poslední snahy prohledávání v širokém okolí. Přihlížení se účastnili vedoucí klatovského gestapa Heinrich Winkelhofer, vedoucí za *Schutzpolizei* v Táboře Wilhelm Ochse⁵⁴ se svým praporem, okolo

⁴⁵ Tamtéž, s. 71.

⁴⁶ Z knihy Františka Mikoláška, který povětšinou vycházel z bernartické kroniky a z píseckých rejstříků, zjistil, že se kontroly kvůli údajným parašutistům prováděly i v okolních vesnicích kolem Bernartic.

⁴⁷ MIKOLÁŠEK, s. 71.

⁴⁸ Do akce se zapojilo i pár „spolehlivých“ z obcí na Rožmitálsku.

⁴⁹ Tamtéž, s. 72.

⁵⁰ Tamtéž, s. 73.

⁵¹ Mikolášek zjistil, že celou věc s VARTOU vyřizoval Jan Jelen z Padrtě; nejprve uvědomil velitelství výcvikového tábora německé armády v okolních Jincích, pak teprve přijelo gestapo s četníky; manželka lesního dělníka Josefa Poláka o tom pověděla vrchnímu strážmistru Josefu Kotrbatému — ten nejspíše uvědomil okolní síť domácího odboje.

⁵² Uložené jídlo na přežití v týlu, oblečení, alkohol a nutné medikamenty.

⁵³ Podle instrukcí ještě na výcviku ve Skotsku, se měli o padáky postarat podřízení npor. Václava Kindla. S pomocí rodiny Viktorových je ukryl čet. Bohuslav Grabovský.

⁵⁴ *Za policejní prapor 316 mjr. d. Sch. Wilhelm Ochse*. In: Dislokace Schutzpolizei v protektorátu v roce 1941 [online], [cit. 2024-20-04] Dostupné z: <https://www.fronta.cz/dislokace-schutzpolizei-v-protektoratu-v-roce-1941>.

sta četníků z blízkých okresů a na 160 dalších „dobrovolníků“ z lesní správy arcibiskupských lesů. Ale při zjištění, že se v daném okruhu nic dalšího nenalezlo, se akce navečer rozpustila.⁵⁵

⁵⁵ MIKOLÁŠEK, s. 73.

4 Proč INTRANSITIVE a jeho členové

Posledními paradesanty, které v noci 29.–30. dubna vyskočily z letounu kpt. Lea Anderleho, byly INTRANSITIVE s TINEM, jenž uzavíraly první vlnu výsadků. „Zvláštní skupina D“ posílala z Británie do protektorátu první více členné skupiny již od konce prosince 1941 do poloviny roku 1942. Cílem INTRANSITIVU byla sabotáž rafinérie minerálních olejů v Kolíně⁵⁶, kterou vlastnila před samotnou okupací americká společnost *Vacuum Oil Company*.⁵⁷ Po vzniku protektorátu ji zabrali Němci. Kolínská rafinérie byla nedílnou součástí německého zbrojního průmyslu. Jejím zničením nebo vážným poškozením by spojenci načas zneutralizovali německé válečné úmysly na všech frontách a znamenalo by to rovnováhu sil v Evropě i mimo ni. V případě, že by se rafinérie nepodařilo zničit či vyřadit z provozu, jako záložním cílem by přišly vhod podobná zařízení a důležité objekty v místě protektorátu. Podle potřeby měli agenti spolupracovat s rozvětvenou odbojovou organizací na východě Čech.⁵⁸ Primárním cílem TINU byl protektorátní ministr školství a lidové osvěty Emanuel Moravec, kterého měli dle instrukcí zavraždit. V případě neúspěchu daného úkolu se zaměřit na jinou stejně důležitou osobu.⁵⁹ Jako INTRANSITIVE se poté řídily instrukcemi domácího odboje a exilové vlády v Londýně.⁶⁰

V onu noc, 29.–30. dubna 1942, čs. kpt. Leo Anderle⁶¹ dorazil se svou posádkou nad určený cíl.⁶² Provedl dva nálety s minimální rychlostí ve dvou směrech, při kterých vysadil oba výsadky. Z hraniční výšky 250–300 m se parašutistům otevřel padák.⁶³ Většina se na zem dopravila bez větších obtíží, až na Cupala a Švarce. Ti si při drsném pádu zpřeráželi nohu. Cupal měl ke všemu vnitřní zranění a potřeboval okamžité ošetření.⁶⁴ Od chvíle, co vyskočily, měla každá skupina své určení a instrukce. Podle původního plánu, ještě z Anglie, se měli všichni z INTRANSITIVU na zemi najít, společně zahrabat padáky a materiál. Dále se jakkoliv dopravit do Bernartic. Ale při vši smůle se nikdo dle očekávání nesešel.⁶⁵ Každý

⁵⁶ Viz obrazová příloha č. 8.

⁵⁷ ŠOLC, Jiří, *Bylo málo mužů*, Praha 1990, s. 91.

⁵⁸ MIKOLÁŠEK, s. 56–57.

⁵⁹ Tamtéž, s. 62.

⁶⁰ REICHL, Martin, *Cesty osudu*, Cheb 2004, s. 123.

⁶¹ Viz obrazová příloha č. 9.

⁶² Viz obrazová příloha č. 10.

⁶³ Podle vojenských odborníků z řad českých výsadkářů České armády se při takové vzdálenosti od země jedná o minimální výšku pro výsadek, kde často dopad bývá doprovázen vážným zraněním či v horším případě smrtí.

⁶⁴ TRUPAR, s. 7.

⁶⁵ ŠOLC, s. 91.

byl v dané situaci odkázán sám na sebe. Byli vycvičeni a věděli, jak se o sebe postarat. Za prvé – ihned po seskoku zabalit padáky spolu s výzbrojí a najít pro materiál bezpečný úkryt. Za druhé – zmizet z doskokového místa co nejdříve. Za třetí – pokud to umožňovaly podmínky, co nejrychleji se hlásit na prvních záchytných adresách.⁶⁶ Za čtvrté – ovšem pro neplánované komplikace, dát o sobě vědět svým kolegům pomocí domluvených inzerátů v protektorátním tisku a sejít se na určitém místě. Za páté –dohromady vyhodnotit stav situace, ve kterém se skupina nachází.⁶⁷

Ve finále se parašutistům cílů v Kolíně nepodařilo nikdy dosáhnout. Němci v Brdech našli za časného rána 7. května kontejner, ve kterém měli parašutisti uschován destrukční materiál. Následkem toho všichni, jenž výsadku, jakkoliv pomáhali, ba dokonce jen věděli o jeho existenci, byli prozrazeni konfidenty, klatovským gestapem zatčeni a brutálně týráni. Většina skončila před popravčí četou na střelnici ve Spáleném lese v Lubech u Klatov. S tímto neštěstím byli hlavně spojováni obyvatelé jihočeských Bernartic a také lidé z blízkého okolí tří agentů INTRANSITIVU.⁶⁸

Pokud šlo o osudy jednotlivých parašutistů, tak Kindl s Grabovským byli v první polovině roku 1943 chyceni gestapem ve východních Čechách a přesvědčeni ke spolupráci. Zatímco Kindl svou práci pro gestapo vykonával s odhodlaností, Grabovský tak poslušný nebyl. Přidělené úkoly plnil laxně a s nechtí. Na podzim roku 1943 byl za svou nečinnost uvězněn na pankrácké věznici, a ještě tentýž rok převezen do Malé pevnosti v Terezíně. Rokem 1944 bez soudu popraven.⁶⁹

Kindl byl pro gestapo cennou pomůckou v boji proti odbojářům a kolegům z druhé vlny výsadků, kteří seskočili do protektorátu v průběhu roku 1943-1944.⁷⁰ Pod jeho novou přezdívkou vystupoval jako Václav Král. Bez donucování se účastnil německých akcí, kde měl své bývalé kamarády přesvědčovat ke spolupráci. V rádiové hře HERMELIN ztvárnil sám sebe a předkládal Londýnu nepravdivé informace.⁷¹ V polovině května 1944 byl při razii pardubického gestapa v obci Nasavrky paradoxně kriticky zraněn jedním z pardubických kriminalistů. Zemřel na sále v chrudimské nemocnici.⁷²

⁶⁶ Nejbližšími adresami byly ty v Bernarticích, vzdálené přes 60 km jihovýchodním směrem.

⁶⁷ MIKOLÁŠEK, s. 57–59.

⁶⁸ REICHL, s. 123.

⁶⁹ PACNER, s. 208; ŠOLC, s. 93-94.

⁷⁰ TICHÝ, Antonín, *Nás živé nedostanou*, Liberec 1969, s. 240.

⁷¹ Tamtéž, s. 253–255.

⁷² MIKOLÁŠEK, s. 174-187; TRUPAR, s. 15–16.

Vzhledem k tomu, na co se při ohledáních Němci začátkem května v Brdech přišlo, desátník Vojtěch Lukašík zůstal po atentátu na Reinharda Heydricha na Moravě. Spolupracoval s Ludvíkem Cupalem z TINU.⁷³ Místo Švarce měl Lukašík s Cupalem zavraždit největšího českého kolaboranta a protektorátního ministra Emanuela Moravce v Uherském Hradišti dne 14. května 1942, ale pokus se nezdařil.⁷⁴ Oba také v závěru roku účinkovali při pokusu o zničení železniční trati u Uherského Hradiště. Mise opět selhala.⁷⁵ Po celou dobu se dvojice agentů úspěšně ukrývala před německými úřady v okolí Slovácka, ale byla vypátrána místními donašeci a spolupracovníky gestapa. Dne 8. ledna 1943 provedli Němci v Jankovicích zatýkání, kde Lukašík pobýval. Během přestřelky se sám zastřelil.⁷⁶ Byl prvním a zároveň jediným ze členů INTRANSITIVU, který padl hrdinskou smrtí a nezradil. Cupal se ten samý den zastřelil, když Němci obklíčili místní cihelnu, kde se schovával.⁷⁷

V poválečných zprávách byla akce nazvána fiaskem. Paradesantu se nepodařil splnit zadaný úkol ani najít vhodnou alternativu dalšího cíle, kde by okupantům citelně uškodil. Největším zklamáním byla ta skutečnost, že dva ze tří členů zradili a spolupracovali s německými kriminalisty na dopadení dalších svých přátel z ostatních uskupení.⁷⁸

4.3 Václav Kindl

Václav Kindl⁷⁹ byl bývalým velitelem a npor. čs. skupiny INTRANSITIVE, sesazeným do temného protektorátu Čechy a Morava ke konci dubna 1942. Jako velitel měl vést destrukční sabotážní akci se dvěma členy čet. Bohuslavem Grabovským a des. Vojtěchem Lukašíkem, v areálu kolínských rafinérií minerálních olejů, patřící americké firmě – *Vacuum Oil Company*, která v době protektorátu spadala pod majetek nacistů.⁸⁰ Po zničení anebo úplném vyřazení olejných rafinérií se měla skupina začlenit do řad místních odbojových organizací a odvádět další z plánovaných destrukcí. K ničemu takovému, ale však nikdy nedošlo.

⁷³ SLÁDEK, s. 85.

⁷⁴ MIKOLÁŠEK, s. 165.

⁷⁵ TRUPAR, s. 17.

⁷⁶ MIKOLÁŠEK, s. 166; ČVANČARA, Jaroslav, *Někomu život, někomu smrt*, Praha 2003, s. 204; Existují i takové informace, jako například v knize TRUPARA či SLÁDKA, že Lukašík, v době zásahu německé tajné policie v domě rodiny Remešových, spal. Když na něj gestapáci v jeho blízkosti svítili do obličeje baterkou, snažil se v úprku vystřelit, ale byl prý okamžitě eliminován.

⁷⁷ Tamtéž, s. 165–167; TRUPAR, s. 17.

⁷⁸ REICHL, s. 123.

⁷⁹ Viz obrazová příloha č. 11.

⁸⁰ Kolín byl pro německý zbrojní průmysl velice důležitým. Zde se vyráběly kvalitní oleje do leteckých motorů.

Narodil se 25. srpna 1916 v Dašicích na Chrudimsku. Jeho otec byl vyučeným instalatérem a matka pobývala v domácnosti. S malým Václavem žilo v domě dalších pět sourozenců. Studia prožil v místní obecné škole, kde poté přešel na gymnázium.⁸¹ Během školních let se zamiloval do chemie, při které si později způsobil úraz poleptáním.⁸² Maturitu úspěšně složil v roce 1936.

Jako čerstvě dostudovaný premiant se dobrovolně přihlásil k odvodu do čs. armády a 1. říjnem 1936 se stal členem jednotky u 4. brigády 52. dělostřeleckého pluku. V rámci pozdějšího kariérního růstu studoval důstojnickou školu dělostřelectva v záloze. Na Vánoce roku 1936 byl povýšen do hodnosti svobodníka aspiranta a o půl rok později, v květnu 1937, nastoupil službu u 1. baterie 54. dělostřeleckého pluku. 1. zářím t. r. opět povýšen a o necelý měsíc poté studoval Vojenskou akademii v Hranicích na Moravě. Srpnem 1938 byl 39. z 230 úspěšných uchazečů. Stejně jako u ostatních, tak i jeho citelně zasáhl výsledek ze „slavné konference čtyř“, která později změnila fyzickou a psychickou podobu mapy Evropy Československa. Tyto dny zažil u 9. dělostřeleckého pluku v Bratislavě.⁸³

Slovensko se 14. březnem 1939 odtrhlo od Čech a stalo se tak Hitlerovým satelitem ve východní Evropě. Vznikl tak nový samostatný Slovenský štát. S příchodem léta 1939 byl Kindl propuštěn ze slovenské armády. Nebyl jediným, kdo přemýšlel o odchodu z nově vzniklého protektorátu a chtěl bojovat v zahraničních armádách proti nacistům, kteří hodlali rozpoutat válku proti ostatním evropským státům ve spolupráci s fašistickou Itálií apod. Proto dosáhl v červenci s. r. hranic s Polskem, které překročil a připojil se v Krakově ke svým druhům, co se dobrovolně přihlásili do Francouzské cizinecké legie. Zde se seznámil i s pozdějšími spolubojovníky, kteří stejně jako Kindl, byli později cvičeni ve výcvikových campech ve Skotsku během roku 1941–1942. Většina z branců prošla nejdříve výcvikem v polských Malých Browicích. V severopolských přístavech se mladí čs. rekruti nalodili na dva parníky, se kterými připluli do francouzských kolonií v severní Africe. Kindl plul na lodi „*Chrobry*“.⁸⁴

Na pobřeží severní Afriky v tuniském Sidi bel Abbés proběhl výcvik, poté byly začátkem války čs. jednotky stáhnuty na jih Francie, nejčastěji do města Agde. Kindla přiřadili 9. října 1939 k 11. rotě 2. pěšího pluku. Kapitulací Francie v květnu 1940 se čs.

⁸¹ MIKOLÁŠEK, s. 68.

⁸² Podle dobových záznamů si po domácku vyrobil malou a „neškodnou“ bombu.

⁸³ Tamtéž, s. 68.

⁸⁴ REICHL, s. 124–125.

vojáci nechtěli vzdát. Toužili po boji. Proto se účastnili evakuačních misí, odkud pluli na lodích až ke břehům Velké Británie, kde okamžitě byli rozřazeni do nově vytvořených pluků. Kindla přepravili na lodi patřící britskému impériu „*Viceroy of India*“.⁸⁵

Po přistání v britských přístavech se stal členem 1. baterie u 1. dělostřeleckého pluku, kde prošel mnoha dílčími školeními. Do bojů o Francii se nezapojil. Díky svým kvalifikacím a zkušenostem ho vyšší exilové československé velení přijalo do nově vzniklé „Zvláštní Skupiny D“, která úzce spolupracovala s britskou SOE.⁸⁶ Úkolem československé sekce bylo sehnat kvalifikované lidi a britská sekce je cvičila ve Skotsku. V Camush Derah na STS 26 ve Skotsku se zúčastnil základního útočného boje. Spolu s Kindlem zde cvičilo mnoho známých tváří. Například Viliam Gerik, který se později přihlásil protektorátním četníkům a stal se konfidentem pro gestapo,⁸⁷ Josef Cikán a Ludvík Hanina.⁸⁸ Následoval parakurz na STS 51 a posléze ho velení povýšilo do hodnosti nadporučíka dne 25. října 1941. Od dělostřelců odešel na počátku února 1942 a byl tak právoplatným členem již zmíněné Skupiny D, kde se stal parašutistou. Mimo jiné absolvoval i kurz pro sabotáže. Na základě kladného hodnocení mu svěřili velení tříčlenné skupiny, která by odstartovala z Anglie a snesla by se až nad protektorát. Zde by členové přistáli na padáku v prostoru Brdských lesů na Rožmitálsku. Pomocí destrukčního materiálu by zneškodnili rafinérie minerálních olejů v Kolíně.⁸⁹

Npor. Václav Kindl vystupoval pod falešnými doklady na jméno Václav Procházka. Jelikož byli na zem shozeni všichni, ani jeden z nich se však nesešel. Dle pokynů se jeho druhové měli postarat o zahrabání a ukrytí padáků a materiálu. Sám plnil příkazy svých nadřízených. Podle plánu se 2. května dostal do Bernartic, odevzdal psané dopisy

⁸⁵ MIKOLÁŠEK, s. 68.

⁸⁶Special Operation Executive. Britská armáda po neúspěších v bojích o Francii se musela stáhnout zpět na svoji ostrovní domovinu. V Dunkirku zanechala téměř veškerou techniku včetně těžkých zbraní. Britové neměli tak velké prostředky, aby mohli vyzbrojit větší celky, které by zvrátily chod dějin ve svůj prospěch. Obávali se vpádu německých vojsk, a většina zbývajících prostředků byla vynaložena na obranu země a pobřeží. Po Churchillova výroku „*Zapalte Evropu!*“ se Britové zaměřovali na partyzánský způsob války. Specializovali se proto na výcvik menších jednotek, které by byly vysazeny a operovaly v týlu nepřítele. Následkem toho by mu způsobovala nemalé a nenahraditelné ztráty. Do tohoto údělu se zapojily i Čechoslováci. Mimo nich i Poláci, svobodní Francouzi, Norové, Nizozemci, Belgičani a další.

⁸⁷ Lidové noviny, 25. 2. 1990, 4, s. 8.

⁸⁸ Tito agenti hledali pomoc v jihočeských Bernarticích, ale pomoc nenašli. Většina z kontaktů byla nefunkčních, protože je během heydrichiády postřílelo gestapo na střelnici v Lubech u Klatov. Kontakty dostali od svých nadřízených Rudolfa Hrubce a Rudolfa Krzáka.

⁸⁹ REICHL, s. 122.

nadporučíků z Anglie, kterými se prokázal a přespal u rodiny Jaroslava Lukeše.⁹⁰ U místních ubytovatelů dlouho však nezůstal. Další kontakty na záchytných adresách našel v prostoru východních Čech.⁹¹

Díky ilegalitě se členové INTRANSITIVU měli ozvat pomocí tajných šifer v protektorátním tisku a zveřejnit v kolonce pro inzeráty, zda jsou oni i zbraně v pořádku.⁹² Prvním inzerátem na sebe upozornil čet. Grabovský z Bernartic. Vzkaz poslal Jaroslav Lukeš.⁹³ Adresátu přišlo několik nabídek. Vzkaz se otiskl ve dnech 9., 12. a 13. května. Des. Lukašík na zprávu zareagoval a odjel z Moravy do jižních Čech. Po pár dnech nechal velitel výsadku zveřejnit svoji odpověď: „Dotyčný je v pořádku na první adrese v Zaječicích“.⁹⁴ Posléze se v Bernarticích shledal s Grabovským, se kterým šli vyzvednout kontejner, uschovaný s padáky v Brdech. Vzhledem k tomu, že byl již 7. května v ranních hodinách nalezen Němci druhý kontejner, který převážel výzbroj, nemohla skupina daný úkol provést. Usoudili, že německé složky úkryt objevily a bylo jen otázkou času, kdy jednotlivé členy chytí.

Osudného 27. května se ukrýval již několik dní Kindl u člena Obrany národa poručíka Kabeleho⁹⁵, poté ubytován u svého známého Čenka Bešťáka na Sutých Březích u Třebechovic pod Orebem (později ho Kindl zradí). Musel být nenápadným a splynout s davem. Ve dvojici s Grabovským se setkávali s nejvyššími představiteli Obrany národa, jmenovitě i s pplk. Josefem Svatoněm.⁹⁶ Poručík Josef Kabele se staral o jejich působení, včetně stravování, pracovních povolenek a ubytování. Pod falešnou legitimací pracoval jako dělník na pile. Nebylo ponecháno nic náhodě a druhou polovinou července vypomáhal při žních na Svaté Kateřině u nedalekého Kolína, kde měli původně s týmem splnit misi. Později se opět pohyboval v blízkosti Čenka Bešťáka, a nakonec v říjnu 1942 zůstal v podkrovním bytě nad restaurací ve východočeské Chrastru. Grabovský zkusil šance na Slovensku, ale ve zbídačeném stavu se navrátil zpět ke svému veliteli. Nerozdělili se. Kindl se stal dělníkem na pile v Čachnovicích a Grabovský byl čeledínem v Mostku u Brandýsa n. Orlicí.⁹⁷

⁹⁰ Nebýt dopisu, jímž se Kindl 2. květnem u Jaroslava Lukeše prokázal, Lukeš by mu ubytování zřejmě neposkytl. Domníval by se totiž, že se jedná o provokatéra. Dále se podle zdrojů Jaroslav Lukeš na Kindla zeptal: „Jak jsme říkali malému Rudovi v dětství?“ – „Dudek.“ Uvěřil.

⁹¹ Tamtéž, s. 122–123.

⁹² ŠOLC, s. 92.

⁹³ MIKOLÁŠEK, s. 58–59.

⁹⁴ Tamtéž, s. 75.

⁹⁵ TRUPAR, s. 14; SLÁDEK, s. 46.

⁹⁶ Tamtéž, s. 9.

⁹⁷ MIKOLÁŠEK, s. 174–175.

V polovině března 1943 rozjelo pardubické gestapo rozsáhlé zatýkání, aby tak zlomilo poslední ostrůvky odboje. Díky zdejší síti kolaborantů, byla nalezena pozice npor. Kindla a čet. Grabovského. 16. března 1942 Kindl vylákán konfidentem z jeho bytu k okraji lesa Borovina, který se nacházel za Chrastí. Tam čekalo neznámý černý automobil a v něm gestapáci, kteří ho okamžitě zadrželi.⁹⁸ Autem byl dovezen do Pardubic a poté do Prahy do Petschkova paláce k výslechu.⁹⁹ Jeho a Grabovského donutili Němci ke spolupráci. Kindlovi vyhrožovali, že zabijí celou rodinu, pokud nebude spolupracovat. Přesvědčil ho až český kolaborant Jaroslav Nachtman.¹⁰⁰ V Praze se setkal i s bývalými agenty – s Karlem Čurdou a Viliamem Gerikem, kteří také zradili. Kindl si tímto o necelý rok prodloužil život a žil si nad poměry skvěle. Ačkoliv byl pro Němce bývalým nepřítelem, svou práci odváděl se vši odhodlaností a vždy plnil bezchybně. V tu dobu se na veřejnosti objevoval jako Václav Král.¹⁰¹

Na sklonku léta 1943 se na Václavském náměstí v Praze Kindl Čurdovi údajně svěřil, „že by chtěl po válce stanout před válečným soudem“.¹⁰² Při německé rádiové hře HERMELIN¹⁰³, sehrál bývalý nadporučík klíčovou roli, kde hrál sám sebe a podsouval Londýnu buď už nepravé či dávno Němci odtajněné informace. Počátkem dubna 1944 Londýn poznal, že se jedná o podvod. Vysíláním, přes stanici Barbora od skupiny ANTIMONY, kterou 3. říjnem 1942 dopadli, Němci ničeho nedosáhli. Chyba v komunikaci zpravidla vykazovali němečtí radiotelegrafisté. Ve zprávách se objevovaly poněmčilé výrazy a chybné hodnosti již zemřelých čs. vojáků.¹⁰⁴

Závěrečná kapitola života Václava Kindla, alias Václava Procházky, alias Václava Krále, se udála mezi 18.–19. květnem 1944 při zatýkací akci pardubického gestapa v obci Nasavrky na Chrudimsku.¹⁰⁵ 19. května ráno zazvonil Král na zvonek domu č. 170, kde bydlel úředník pojišťovny Slávie František Marek.¹⁰⁶ Dotazoval se ho na „Laušmana“. Markovo odpověď byla negativní. Při druhé výzvě vtrhlo do domu komando. Kindl se domníval, že pachatel bude chtít uniknout zadním východem přes balkón do zahrady a zmizet. Ze zahrady vylezl na balkon, ale nikoho nenašel. Seskočil zpět. Při velkém chaosu

⁹⁸Tamtéž, s.175.

⁹⁹ SLÁDEK, s. 85.

¹⁰⁰MIKOLÁŠEK, s. 176–178.

¹⁰¹ TRUPAR, s. 15.

¹⁰²MIKOLÁŠEK, s. 179–180.

¹⁰³ TICHÝ, s. 253.

¹⁰⁴ PACNER, s. 217–220.

¹⁰⁵MIKOLÁŠEK, 186–187.

¹⁰⁶ SLÁDEK, s. 134.

ho uviděl gestapák Neupärtl a v domnění, že by se mohlo jednat o pachatele, bez varování začal střílet.¹⁰⁷ V agonii Kindla urychleně převezli do chrudimské nemocnice. Zemřel na sále. Pohřeb mu byl vystrojen 23. května 1944.¹⁰⁸

Jeho rodina, která byla od roku 1943–1944 rozmístěna v koncentračních táborech, byla o smrti Václava vyrozuměna. Krátce po válce byly jeho památeční ostatky rodinou spáleny.¹⁰⁹

V Británii měl každý z vojáků ve vyšších kruzích velení veden posudek. O Kindlovi vždy mluvili v superlativech a bylo známo, že byl velmi spolehlivý důstojník s příkladným vystupováním, členem Vojenského ústavu vědeckého v Praze na poli chemie. Mluvil plyně německy, francouzsky a částečně anglicky.¹¹⁰

4.4 Bohuslav Grabovský

Život Bohuslava Grabovského¹¹¹ začal 19. ledna 1917 v Kylešovicích na Opavsku.¹¹² Narodil se zemědělské dělnici a matce Františce Grabovské. Otec nebyl znám. Matka se v roce 1927 provdala za zedníka – fasádníka Františka Panáčka.¹¹³ Jako nejstarší syn vyrůstal společně s dalšími čtyřmi sourozenci. Během první republiky rodina nebyla majetnou a žila v chudobě.

¹⁰⁷ ŠOLC, s. 304.

¹⁰⁸ Podle zdrojů Františka Mikoláška se v poválečném období o Kindlově smrti zabýval bývalý čs. agent, co zběhl na západ, František Frolík. Ten se ve své knize s titulem „*Špion, který vypovídá*“ dozvěděl z tajných archívů STB, že smrt Kindla byla fingovaná a tělo na operačním sále bylo někoho jiného. Rozpoznal to chirurg z chrudimské nemocnice a bývalý přítel Václava Kindla, se kterým se spřátelil ještě před začátkem války. Dále uvádí, že jeho sestra se v padesátých letech vdala a přestěhovala do Karlových Varů. Tam dostávala pravidelně neznámé dopisy, odesílané z Londýna. Později ji pisatel (uváděný v závěrech jako pan Donát) posílal dary a valuty na tuzexový účet. Sestře vypisoval většinu historek, co se udály v dětství a které si nemohl nikdo jiný než Václav pamatovat.

Frolík zjistil, že se Kindl údajně dostal až k Sovětům a přes Cizineckou legii do Londýna. Odborníci a historici Frolíkovo konspirační teorie odmítají. O Frolíkovo domněnce v rubrice POST VICTORIAM napsal na s. 332–333 i autor titulu *Bylo nás málo mužů* Jiří Šolc.

¹⁰⁹ MIKOLÁŠEK, s. 186–187.

¹¹⁰ REICHL, s. 127.

¹¹¹ Viz obrazová příloha č. 12.

¹¹² TRUPAR, s. 5.

¹¹³ Tamtéž, s. 5.

V mládí chodil do obecné školy v Kylešovicích a poté do měšťanky v Opavě, kde strávil čtyři roky. Chtěl se toužebně po vyučení stát zámečnickem, ale kvůli nedostatku financí, kterými rodina nedisponovala, od plánu opustil. Namísto toho se živil všelijak. Nakonec skončil jako zemědělský dělník a občas vypomáhal na stavbách, jako pomocný zedník.¹¹⁴

V pohraničí, kde žil mladý Bohuslav, žilo velké procento sudetských Němců, kteří se v hojných počtech hlásili ke společnému politickému přesvědčení a tím byl jedině německý kancléř Adolf Hitler a jeho NSDAP. Pro něj byla jedinou možností armáda, do které se dobrovolně přihlásil v roce 1937. Přidělili ho k 15. pěšímu pluku v Hranicích na Moravě. Rodné městečko bylo následkem mnichovské zrady přičleněno k Německu.¹¹⁵

Původně měl být z prezenční služby propuštěn, ale na vlastní žádost, zřejmě z existenčních a finančních důvodů, mu byl pobyt v armádě prodloužen. Dva týdny po vytvoření protektorátu byl povýšen do hodnosti svobodníka a k 1. dubnu 1939 poslán na „trvalou dovolenou“. Po propuštění z československé armády se živil příležitostně. Domů do zabraného pohraničí se už nechtěl vrátit a zůstal u příbuzných v Moravské Ostravě.¹¹⁶

Rozhodl se ilegálně přejít za hranice do sousedního Polska. 18. červnem překročil státní hranice u Šenova a pokračoval přes Bilsko, Vadovice dál až do Krakova. Zde vstoupil do nově vzniklé československé zahraniční jednotky. Nutný výcvik proběhl v Malých Bronowicích.¹¹⁷

Později se zúčastnil bojů o Francii, ale všechno nasvědčovalo tomu, že nacisté zvítězí. Spojenecké jednotky postupně vyklízely území a zahajovaly evakuační operace. Grabovský ustupoval na lodi *Rod el Farag* a 13. červencem 1940 dosáhl břehů britských přístavů. Na den Vzniku Československa byl vyznamenán za úspěchy v bojích s Němci

¹¹⁴ MIKOLÁŠEK, s. 76,

¹¹⁵ REICHL, s. 128.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 128–129.

¹¹⁷ ČVANČARA, s. 80; Zde se zdroje historiků rozcházejí – v knize od Maxmiliána Trupara *Bohuslav Grabovský*, který uvádí o Grabovského cestě do Francie úplně jinak. Dle indicií, které získal od Antonína Tichého, který sepsal knihu *Vzpomínky* o Bohuslavu Grabovském, tvrdí, že se mladý příslušník Cizinecké legie s pár dalšími dostal začátkem války, konkrétně 3. září 1939, přes polsko-rumunské hranice do Rumunska a poté přes Jugoslávii do ještě zatím svobodné Francie. Až odtud se stal členem československé zahraniční armády, sloužil v 10. rotě u 1. pěšího pluku v jihofrancouzském Agde. To se ovšem neshoduje zcela s knihou od Františka Mikoláška. Grabovský se dostal podle všeho ještě před začátkem války z Polska do Francie, přesněji do severoafrických přístavů patřící Francii, na lodi *Chrobry*, ve které přistál 28. července 1939. 1. srpna v Cizinecké legii v Sidi bel Abbés a 18. srpna u 1. pluku v El Arichu, kde prodělal doplňující výcvik. Z Afriky byl necelý měsíc po vypuknutí války převelen na starý kontinent na jih Francie. Jeho jednotka sídlila v Agde. 1. ledna 1940 byl povýšen na desátníka.

Československým válečným křížem 1939 a tím i současně přidělen i ke 2. rotě 1. praporu československé brigády.¹¹⁸

Rokem 1941 přidělen k 1. rotě 1. pěšího praporu a povýšen na četaře. Jako frekventant dvouměsíčního kurzu na škole pro rotmistry byl ve stejném roce vytipován vyššími důstojníky do nově vytvořené „Zvláštní skupiny D“, jejíž operativci měli plnit rozkazy. Operační zónou byl protektorát. Aby se stal parašutistou, musel se zapojit do speciálně navržených výcviků a dalších dílčích kurzů ve Skotsku. V Camush Derah na STS 26 prodělal základní sabotáže.¹¹⁹ Nebylo výjimkou, aby se nepotkával s aktéry pozdějšího atentátu na Heydricha, s Janem Kubišem a Josefem Gabčíkem.¹²⁰ Na STS 51 v Ringway u Manchesteru absolvoval několika seskoky parakurz, který probíhal 14.–20. září 1941. Na STS 2 v Bellasis, kde sídlilo ústředí československé velení, byl pod dozorem npor. Rudolfa Hrubce, se kterým si velice rozuměl. Později mu Hrubec před odletem v noci 29. dubna 1942 předal na letišti dopis, se kterým se měl prokázat v Bernarticích, že je opravdu agentem čs. zahraniční jednotky v Británii. Doplnujícím výcvikem byla manipulace se zbraněmi a trhavinami, kurz na chladné zabití nepřitele beze zbraně, bojová umění, radiokomunikace a řízení motorových vozidel.¹²¹ Po úspěšném dokončení vybrán pro skupinu INTRANSITIVE.¹²² Pod jménem Josef Štěpánek figuroval od 30. dubna 1942 v protektorátě.¹²³

Skupina se po seskoku nesešla. Četař Grabovský se snažil urychleně po dopadu sbalit padáky a operační materiál umístěný v kontejnerech. Našel ho však dříve hajný Josef Kotrbatý, který výsadkáři ochotně pomohl až do Věšína, kde na samotě Výrovna ukryl Grabovského u rodiny Josefa Viktory. U rodiny se úspěšně skrýval po dva dny. Když v místě dopadu byl prohledáván terén německými orgány, musel zmizet. Ven z Věšína mu pomohla Marie Viktorová.¹²⁴ Nejbližší adresou, kde se mohl ubytovat, byly Bernartice, kam se dostal 2. května 1942. Prokázal se dopisem. Na místě mu byly zhotoveny nové zfalšované doklady. Přes Jaroslava Lukeše kontaktoval zbytek členů o svém stavu přes protektorátní tisk. Na jeho výzvu reagoval Vojtěch Lukašík, se kterým se sešel v Bernarticích. Po jeho příchodu se

¹¹⁸ MIKOLÁŠEK, s. 76.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 77.

¹²⁰ S Janem Kubišem absolvoval Grabovský výcvikovou školu pro rotmistry. Udává to Jaroslav ČVANČARA ve své knize *Někomu život, někomu smrt* na s. 80.

¹²¹ REICHL, s. 129.

¹²² ČVANČARA, s. 80.

¹²³ MIKOLÁŠEK, s. 76–77; TRUPAR, s. 7; SLÁDEK, s. 47.

¹²⁴ TRUPAR, s. 7–8; SLÁDEK, s. 45.

snažil zkontaktovat svého velitele Václava Kindla. Grabovský se proto vydal na další z domluvených adres k Bedřichu Šilarovi, který sympatizoval s místní složkou odboje, do Němčí u Brandýsa n. Orlicí a požádal o nocleh. Přes něho kontaktoval Kindla. O výskytu parašutisty dal Šilar vědět i členu ilegální organizace Obrany národa Josefa Kabelemu. Setkání proběhlo až ve Vysokém Mýtě, kde se oba parašutisté sešli a byli i zároveň seznámeni s pplk. Josefem Svatoněm.¹²⁵ Zde se domluvili na dalších krocích plánované akce. Z Vysokého Mýta se Grabovský spolu s Kindlem chtěli dostat zpět na místo, kam 29. – 30. dubna seskočili, aby vyzvedli zbytek vybavení. Ovšem k vyzvednutí nedošlo, poněvadž 7. května německé jednotky objevily kontejner a skupina byla odkázána k nezdaru.¹²⁶ Němci kromě kontejnerů a padáků neměli další důkazy ani ponětí o lidech, kteří jim napomáhali.¹²⁷

26. květnem, tedy den před atentátem na Heydricha, jel zpět čet. Bohuslav Grabovský společně s npor. Kindlem s tím rozdílem, že Grabovský jel přes Prahu.¹²⁸ V osudný den atentátu se v Praze potkal s Josefem Valčíkem ze SILVERU A na Wilsonovo nádraží. Včas ho varoval, aby urychleně opustil město, vyvaroval se cestou kontrolám a schoval se na první ze záchytných adres. Uposlechl, netušil však, co se stalo. O plánech ostatních jiných sesterských skupin nevěděl. U Vysokého Mýta vystoupil a dál pokračoval na odcizeném kole, které nechal u Skutče. Do Brd se Grabovský ještě jednou vrátil, aby si byl jist, zda Němci odvezli opravdu vše. Mezitím v Bernarticích probíhalo dle udání píseckých konfidentů zatýkání klatovským gestapem.

4. června 1942, v den zatýkání, byl mladý četař v domě Lukešů nemocným. Nenašli ho. Kvůli německým represáliím, které po atentátu šířily teror, utekl koncem června z protektorátu na Slovensko, odkud se ve špatném stavu vrátil na podzim s. r. Spolupracoval s Kindlem a s místními odbojovými složkami. V utajení pracoval jako zemědělský dělník a byl ubytován v Mostku u Brandýsa n. Orlicí.¹²⁹

Oblasti kolem Chrudimska a Pardubicka byly nejproblematičtějšími regiony z hlediska protistátní činnosti. Po doznívajícím druhém stanném právu rozjelo místní gestapo řadu ničujících operací, aby eliminovalo nepřátelské organizace. Konkrétně 13.

¹²⁵ ŠOLC, s. 92.

¹²⁶ MIKOLÁŠEK, s. 81.

¹²⁷ TRUPAR, s. 8–9.

¹²⁸ Grabovský v předešlé cestě na Rožmitál jel železniční spojnici přes Německý Brod. Při opačné straně si to s velitelem Kindlem vyměnili, aby to nebylo podezřelé.

¹²⁹ Tamtéž, s. 11.

března 1943, když došlo k zatčení ubytovatele Grabovského Antonína Mandíka, jeho syna Václava a starostu Dejčara z Chrasti, dostal Bohuslav strach. Nemohl už dál a chtěl se udat anebo se přihlásit na práci do „reichu“. Během několika dní se staval ještě v Ostravě a poté v Mostku, kde byl díky rozvinuté síti udavačů zatčen a převezen do Pardubic.¹³⁰ Velitele INTRANSITIVU zatkli v sedm hodin večer a Grabovského až o půlnoci. Oba bez zbytečného nátlaku přinuceni ke spolupráci.¹³¹

Pro gestapo nebyl odhodlaným spolupracovníkem jako Kindl. Svou práci plnil s nechutí a nedosahoval takových výsledků.¹³² Občas si ho půjčovali do Pardubic. Nečinností, kterou prokazoval, se stal zbytečnou přítěží. Na podzim 1943 uvězněn na pankrácké věznici v Praze. Z Pankráce se pokusil propašovat moták, ve kterém chtěl varovat o celé situaci Londýn. Pokus však nevyšel.¹³³ Za tento drzý prohřešek byl vsazen 3. prosincem 1943 do Malé pevnosti v Terezíně. V roce 1944 byl v říjnu bez soudu popraven.¹³⁴

4.5 Vojtěch Lukaščík

Rodák, Vojtěch Lukaščík¹³⁵, pocházel z Chropyně v okrese Kroměříž. Narodil se 11. července 1921 otci Josefu a matce Anny Lukaščíkové (rozené Rozsypalové). Jeho otec zemřel v den Vojtěchovo narození.¹³⁶ Matka služebnou a v roce 1927 se provdala za Jana Kočvaru, se kterým měla další dvě děti. Vojtěch byl nejstarším synem. V domácnosti Kočvarů však nezůstal.¹³⁷ V péči ho měla jeho vlastní teta Filomena Rozsypalová.¹³⁸

Žil ve velmi chudých poměrech. V místě bydliště vychodil obecnou školu a dva roky měšťanky. Z hlediska nedostatku financí se nemohl vyučit stavebním zámečníkem.

¹³⁰ MIKOLÁŠEK, s. 195.

¹³¹ JELÍNEK, Zdeněk, *Muzeum a současnost, Operace Intransitive a Tin*, Roztoky u Prahy 1984, s. 47–50.

¹³² SLÁDEK, s. 85.

¹³³ MIKOLÁŠEK, s. 196.

¹³⁴ TRUPAR, s. 16.

¹³⁵ Viz obrazová příloha č. 13.

¹³⁶ Byl zemědělským dělníkem ve mlýně.

¹³⁷ MIKOLÁŠEK, s. 79.

¹³⁸ REICHL, s. 131; S příbuznými bydlel v jednom z vagónů, přistavených na trati chropynského nádraží v ulici Na drahách.

Vystřídal mnoho zaměstnání. Chvillemi se živil jako pomocník u dlaždičů.¹³⁹ Ačkoliv by mu to finančně prospělo, do československé armády nevstoupil. Těsně před začátkem války působil jako čeledín u statkáře Oldřicha Sigmunda v Chropyni. Kvůli hrozícímu konfliktu odešel ještě v letních měsících jako osmnáctiletý ilegálně do Polska, kde se připojil k dalším Čechoslovákům v Krakově.¹⁴⁰

Ze severo-polského přístavu Gdyně odplul na lodi „*Chrobry*“ do Francie k Cizinecké legii. Sloužil na základně Bousette v Tunisu, kde prodělal základní výcvik. Po začátku konfliktu v roce 1939, vyhlásila Francie Německu válku. Čechoslováci byli o několik dní po vypuknutí konfliktu přeloženi na území Provence do města Agde. Zde fungoval u 10. roty 1. pěšího pluku.¹⁴¹

Polovinou května 1940 se dočkal povýšení do hodnosti desátníka. Německo s Francií rozpoutalo boje. Svobodník Vojtěch Lukašík projevil v bojích s Němci odhodlanost a velkou bojovnost. Jako jeden z mála byl v bojích proti nepříteli vyznamenán Francouzským válečným křížem. Čechoslováci s ostatními spojeneckými vojáky se ocitli v obklíčení a hrozilo jim zajetí. Většinou se podařilo přeplout na plavidlech až do Británie. Lukašíkovi se podařilo připlout do britských přístavů na egyptské obchodní lodi „*Rod el Farag*“.¹⁴² Na den České státnosti byl vyznamenán Československým válečným křížem 1939 a v únoru 1941 povýšen na desátníka.¹⁴³

V době vyznamenání se o něj zajímalo vyšší velení. V nově vzniklé „Zvláštní skupině D“ byl vybrán jako ideální kandidát a poslán do výcvikových táborů do Skotska. Od 17. července 1941 zavítal k STS 26 v Camush Derah, kde prošel kurzem základního útočného boje. Další zastávka byla na STS 51 v Ringway, kde se během čtyřech pokusů naučil seskakovat na padáku z letícího letadla. Začátkem roku 1942 byl přidělen k STS 2 v Bellasis v Dorkingu, kde jeho velícím důstojníkem se stal npor. Rudolf Hrubec.¹⁴⁴ V Bellasis potkal svého budoucího kolegu z INTRANSITIVU– čet. Bohuslavem Grabovským. Kromě dřívějších dovedností, které se naučil od poloviny července 1941, musel zvládnout i dílčí kurzy, zaměřené především na manipulaci s výbušninami, na zbraně, zabít beze zbraně, bojová umění, řízení motorových vozidel a umět používat v případě

¹³⁹ MIKOLÁŠEK, s. 79.

¹⁴⁰ REICHL, s. 131.

¹⁴¹ ČVANČARA, s. 80.

¹⁴² ČVANČARA, s. 80.

¹⁴³ REICHL, s. 132.

¹⁴⁴ MIKOLÁŠEK, s. 80

nutnosti vysílačku. Svým příkladným hodnocením byl vybrán jako třetí člen skupiny INTRANSITIVE. Do letadla, připraveného na večer 29. dubna 1942 ke startu, odešel jako Vojtěch Bříza.¹⁴⁵

Výsadek proběhl ještě v onu noc z 29. na 30. dubna. Lukašík spolu s dalšími čtyřmi byli vysazeni do prostoru brdských lesů nedaleko Rožmitálu pod Třemšínem. Na zem dopadl jako třetí z INTRANSITIVU. Nedaleko od něj nešťastně spadl rt. Ludvík Cupal, jenž si pádem těžce poranil nohu a dopad mu způsobil vnitřní zranění. Provizorně byl Lukašíkem ošetřen a přenocovali v lese. Ránem se odvěkli do nedalekého Rožmitálu, odkud cestovali do Plzně a poté pokračovali společně na Moravu k Cupalovo příbuzným na Slovácko. S ostatními ze skupiny se po seskoku nesešel.¹⁴⁶

Kontakt opět navázal až tehdy, když poslal čet. Grabovský pomocí Národní politiky šifrovanou zprávu.¹⁴⁷ V jihočeských Bernarticích se sešel se svým četařem. Z důvodu zabavení operačního materiálu ze 7. května Němci ještě v Padrti, nemohla být akce na zničení olejových rafinérií v Kolíně úspěšná. Po zdařilém atentátu, ze dne 27. května 1942, se zdržoval až do 1. června v Bernarticích. Využitelným se stal poté, co zmizel na Slovácko k Cupalovi. Lukašík tím tak nahradil Cupalovo dřívějšího kolegu rt. Jaroslava Švarce, se kterým měl Cupal provést 14. června 1942 atentát na Emanuela Moravce v Uherském Hradišti. Měla to být odvetná řetězová reakce proti zabíjení českých elit. Kvůli druhému stannému právu se Lukašíkovi podařilo na pár dní se skrýt u své matky v Popovicích. Bezpečnější skrýší se stal ovšem chřibský les u Popovic, kam mu rodina nosila šatstvo a jídlo. V okolí lesa se seznámil s Marií Remešovou, se kterou se blíže seznámil. Dům Remešových se stal jeho dalším úkrytem.¹⁴⁸

V Jankovicích se potkával s Ludvíkem Cupalem. Na 14. června 1942 chtěli spolu provést atentát na protektorátního ministra školství a osvěty, ale pokus se nezdařil. Moravec nepřijel. Později, 18. září 1942¹⁴⁹, chtěli pomocí destrukce zneškodnit železniční trať, co vedla u Uherského Hradiště. Při jejich smůle byla trhavina včas deaktivována. Nemalou aktivitou na sebe dvojice upoutala pozornost místních složek gestapa.¹⁵⁰

¹⁴⁵Tamtéž, s. 79–80.

¹⁴⁶ ŠOLC, s. 91–92

¹⁴⁷ SLÁDEK, s. 45–46; ŠOLC, s. 92.

¹⁴⁸ REICHL, s. 132; SLÁDEK, s. 85.

¹⁴⁹ TRUPAR, s. 17; ČVANČARA, s. 204; SLÁDEK, s. 85.

¹⁵⁰ REICHL, s. 132.

Až začátkem ledna 1943 si ho všimli místní agenti uherskohradištského gestapa. 8. ledna naplánovali Němci zatýkání a s osmi muži gestapa obklíčili dům Remešových. V době zásahu Lukašík spal a probudil se s údivem až tehdy, co mu dva gestapáci mířili na obličej dvěma pistolemi a kapesní svítilnou.¹⁵¹ Vojtěch Bříza, alias Vojtěch Lukašík, zemřel jako první agent INTRANSITIVU.¹⁵² Smrt nastala kolem 22 hodiny večer. Byl nejmladším členem svého výsadku a ani nevěděl, že před čtvrt rokem ho vyšší velení v Anglii doporučilo na povýšení do hodnosti podporučíka pěchoty.¹⁵³ V beznadějně situaci byl i Cupal, který se v samý den zastřelil ve velehradský cihelně ihned poté, co se dozvěděl, že byl obklíčen.¹⁵⁴ Všichni obyvatelé, co dvojici, jakkoliv napomáhali, ba dokonce věděli o její existenci, byli společně s Remešovými sebráni a odvezeni do Zlína.¹⁵⁵

Jediným, kdo se stačil 8. ledna 1943 vyhnout razii byla Ludmila Remešová, která utekla z Jankovic do okolních lesů. Gestapo jí bylo na stopě, ale nenašlo jí. Počkali si na ní doma, kam poté příštího rána přišla. Se zbytkem rodiny se opět sešla ve Zlíně.¹⁵⁶

Mezi 15. až 17. březnem 1943 probíhalo v uherskohradištském zvláštním soudě přelíčení. Vyneseno bylo na dvacet pět rozsudků smrti a dalších deset trestů těžkého žaláře. Exekuce probíhaly ve dnech od 30. června¹⁵⁷ do 7. října 1943 ve Vídni.¹⁵⁸

¹⁵¹ Zde se opět historici dohadují, jak celá věc proběhla. Určité prameny uvádějí, že ho gestapáci probudili a pak ho v sebeobraně zastřelili potom, co na ně Lukašík vytasil svoji zbraň. Jiné prameny zase uvádějí i to, že byl Lukašík v době zásahu vzbuzen a s přicházejícím nebezpečím zvolil smrt vlastní cestou.

¹⁵² Viz obrazová příloha č. 14.

¹⁵³ MIKOLÁŠEK, s. 165–167.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 167.

¹⁵⁵ HANÁK, Vítězslav, *Muži a radiostanice tajné války*, Dvůr Králové n. Labem 2002, s. 26.

¹⁵⁶ MIKOLÁŠEK, s. 166–167.

¹⁵⁷ V tento nešťastný den zemřeli Lukašíkovi příbuzní – Cyril Rozsypal, jeho teta Filoména Rozsypalová a jeho sestřenice Marie Rozsypalová na popravišti ve Vídni.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 167.

5 Osud „druhých Lidic“

Gestapo z Klatov bylo bezradné. Jedinými důkazy, nalezené v Padrti mezi 7.-10. květnem 1942, byly padáky a výzbroj z Anglie. Pátralo se po širokém okolí, ale po agentech se slehla zem.

S příchodem léta 1942 vydal vedoucí pracovník klatovské ústřední německé státní policie Heinrich Winkelhofer¹⁵⁹ případné kroky pro zadržení několika vyšších důstojníků bývalé československé armády, kteří pocházeli z Písku.¹⁶⁰ Klatovští úředníci gestapa, pod vedením kriminálního tajemníka Filipa Scholtyssika, dorazili do jihočeského města dne 4. června. Do Klatov se zpět Scholtyssik nevrátil. Ten den se setkal s věrným konfidentem, informátorem a bývalým českým četníkem Reinholdem Strizikem.¹⁶¹

Byl to právě Strizik, který přivedl gestapo na novou stopu v okolí píseckého rajónu. Konkrétně vedla do Bernartic při cestě z Písku do Tábora. Za podobné informace byli tzv. práskači odměňováni vysokou sumou peněz a dalšími výhodami. O místě pobytu, kde se údajný agent schovával, Strizikovi ze známosti a ze sympatií pověděl nejdříve až další ze spolupracovníků německé konfidentské sítě Václav Hronek. I on byl paradoxně penzistou a sloužil dříve v řadách četnictva první republiky. Měl velkou náklonnost k říši a stal se aktivním důvěrníkem německých orgánů.¹⁶²

Gymnazijní student ze Svatkovic, mladý Jan Mrzena, syn starosty Jana Mrzeny st., bydlel u Václava Hronka v podnájmu. Jeho otec za ním jezdil každý týden a vozil mu čisté oblečení a proviant. Otec se často bavil s Janovo domovníkem, a protože mu věřil, že nic nikomu nevyzradí, mu řekl, že v nedalekých Bernarticích se pohybuje parašutista.¹⁶³ Hronek jednal pohotově. Nebýt této skutečnosti a nešťastné shodě náhod, kterou se svatkovický starosta Jan Mrzena st. dopustil, k žádným tragickým osudům bernartických obyvatel a dalších lidí, kteří společnou silou kooperovali s parašutisty proti nepříteli roku 1942, by zřejmě nikdy nedošlo.¹⁶⁴

¹⁵⁹ Viz obrazová příloha č. 15.

¹⁶⁰ Zatčení z důvodu spolupráce s místními složkami domácího odboje.

¹⁶¹ MIKOLÁŠEK, s. 87.

¹⁶² Tamtéž, s. 87–88.

¹⁶³ SOKA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 66–67; SOKA Písek, Archiv obce Svatkovice, sign. IA/1, pamětní kniha (1902) 1930–1967, s. 60–61.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 88–89; Ze zvukového záznamu při přednášce o Klatovském gestapu v Prácheňském muzeu v Písku dne 16. března 2023. Přednášel Mgr. Lukáš Kopecký.

5.1 Prvně sevření gestapem a výpovědi očitých svědků

Pochmurného dne 4. června 1942, kdy zemřel zastupující říšský protektor SS Obergruppenführer a generál policie Reinhard Heydrich, poslal Heinrich Winkelhofer do Svatkovic i gestapáky Scholtyssika, Hetmanka, Schambergera, Friedla a nadporučíka od „schupa“ Baiera,¹⁶⁵ aby zadrželi Jana Mrzenu st.¹⁶⁶ Kriminální tajemník Scholtyssik po válce v roce 1946 při výsleších vypověděl: „...*Všichni společně jsme dělali u Mrzeny prohlídku a Mrzena byl zatčen. Pamatuji se dobře, že jsme u Mrzeny našli jen nějaké tiskopisy, které měl odeslati dále, což neučinil. To byl také zatímní důvod k zatčení...*“ V čtyři hodiny odpoledne akce ve Svatkovicích byla ukončena.¹⁶⁷

Svatkovice s Pískem nebyly však jedinými zastávkami. V osudný den přijeli Němci i do již zmíněných Bernartic, kde nejprve probíhaly domovní prohlídky u rodin tří nadporučíků sloužících v československé zahraniční armádě ve Velké Británii.¹⁶⁸ Šlo o rodiny Rudolfa Krzáka, Rudolfa Hrubce a Jana Doubka. Před raziemi se Němci srocovali před místní „pátračkou“ a před radnicí. Jeden z bernartického protektorátního četnického sboru, štábní strážmistr Václav František Svoboda, který byl teprve od května 1942 přítomen ve službě pod vrchním strážmistrem Josefem Suttým, po válce 12. června 1945 do protokolu uvedl: „...*Na papírkách měli napsána jména rodiny Krzákovy a Doubkovy, u kterých měli udělat domovní prohlídky. Proč prohlídky měli dělat, nebylo nám známo. Vrchní strážmistr Suttý šel s nimi na jejich dožádání k Doubkům a já měl jít ke Krzákům. Jelikož jsem nechtěl býtí prohlídkám přítomen, řekl mi jeden poručík německé policie, abych jim jen ukázal, kde Krzákovi bydlí, a pak že může jít na stanici, a když mě budou potřebovat, že pro mě pošle. Neposlali však...*“¹⁶⁹ Domovní prohlídka u Doubků byla nejvíce vyčerpávající. Němci hledali fotografii jejich syna.¹⁷⁰ Před stavením stáli členové *Schutzpolizei* a vrchní strážmistr Josef Suttý.¹⁷¹

Vrchního strážmistra chtěli při asistenci a dohledu u Krzákových. Karel Suttý, syn vrchního strážmistra, po válce vypověděl: „...*Vzpomínám si, jak ten podvečer přiběhla*

¹⁶⁵ „schupo“ neboli Schutzpolizei (ochranná policie).

¹⁶⁶ SOKA Písek, Archiv obce Svatkovice, sign. IA/1, pamětní kniha (1902) 1930–1967, s. 60–61.

¹⁶⁷ MIKOLÁŠEK, s. 90.

¹⁶⁸ Pamětní kniha Bernartic, Bernartice 1935–1947, Státní okresní Archiv (SOKA), IIB/1–2, s. 67–68.

¹⁶⁹ Viz obrazová příloha č. 16.

¹⁷⁰ Odesli si pouze jen pár drobností (knihy, Doubkovo vojenskou uniformu). Doubkovi nechali zatím na pokoji.

¹⁷¹ MIKOLÁŠEK, s. 91.

sestra Miládka domů a vyděšeně vyprávěla, že u Krzáků je gestapo a tatínek že je tam také. Strach o tatínka a klukovská zvědavost mě přinutily, že jsem se do Krzákova domu běžel podívat. Celá ulice byla liduprázdná, jen před Krzákovými stály dva otevřené osobní mercedesy a u vchodu stál tatínek. To již nebyla ta vztyčená postava, ale skleslý člověk na pokraji svých sil. Náhle se otevřeli dveře a vyšla Jiřinka Krzáková v doprovodu dvou gestapáků a halasně se smějícího strážmistra Vohlídala, známého sympatizanta německých úřadů. Všichni nasedli do vozu a odjeli směrem k náměstí. Zastavili u restaurace U Pichlů, kde v prvním patře bydlela rodina Vohlídalova...“¹⁷²

Dceru manželů Krzákových vedla eskorta k manželce strážmistra Josefa Vohlídala, která ji měla zkontrolovat a převléct. Po válce o celé situaci podal strážmistr Josef Vohlídál 7. července 1945 výpověď, když byl vyslýchán v tábořské věznici: „...Černý gestapák se mne ptal, kde mám manželku. Řekl jsem, že je asi doma. On mě vyzval, abych šels ním. V autě seděla Jiřina Krzáková, před radnicí. Jeli jsme ke mně do bytu, proč, to nevím. Nařídil mi, abych tlumočil ženě, aby ji svlékla do naha a prohlédla. To se stalo v kuchyni. Žena tam promluvila, ptala se Jiřiny, má-li něco u sebe. Ta se ptala: „Máňo, kdo nám tohle nadrobil?“ Gestapák otevřel dveře, zakázal mluvení a pohrozil, že sebere všechny. Nic nebylo nalezeno. Zcela ji svlékla...“¹⁷³ Před sedmou hodinou večer byla odvezena celá rodina Severina Krzáka do Singerovy vily do Klatov výslechu.¹⁷⁴

V samý den byl vyrozuměn o celé události vrchním strážmistrem Suttým i bernartický starosta František Švec.¹⁷⁵ Němci dali místní pátrače na starost statek Krzákových. Kromě kontrol vyvěšování vlajek na veřejných místech, měli dohlédnout i na další zákazy jako zákaz promítání filmů a divadelních her, zákazy schůzování, zákaz procesí a sledovat průběh dne smutku 7. června. Za porušení některých z bezpečnostních opatření, se přísně trestalo a usmrcovalo.¹⁷⁶ Tím skončila první vlna zatýkání na bernartických obyvatelích.¹⁷⁷

¹⁷² MIKOLÁŠEK, s. 91.

¹⁷³ Viz obrazová příloha č. 17.

¹⁷⁴ MIKOLÁŠEK, s. 91-92.

¹⁷⁵ Viz obrazová příloha č. 18.

¹⁷⁶ Český deník, 7. 6. 1942, XXXI/154.

¹⁷⁷ MIKOLÁŠEK, s. 92.

5.2 Výsledky obětí první vlny

Zatčení si v době „pobytu“ v Singerově vile vytrpěli své. Průběh výslechů vedli klatovští kriminalisté až bestiálním způsobem. Richard Lindner se zaobíral zpravodajskou službou a vedl celou udavačskou síť. Řídil tým trýznitelů, kteří se za každou cenu snažili získat z obětí doznání. Nejprve se zaměřil na manžele Krzákovy. Věděli nejvíce. Starostovy ze Svatkovic, Josefu Mrzenovi a Jiřině Krzákové věnoval „pozornost“ Hetmanek. Mrzena odmítl spolupracovat, načež byl poté převezen do klatovské věznice.

Šetření s Jiřinou Krzákovou bylo obtížné. Zapírala a nechtěla vypovídat vůči rodičům. Winkelhofer znechutila veškerá nepružnost celého průběhu a nařídil, aby byly použity drsnější praktiky. Nehledělo se vůbec na to, jestli mladá Jiřina patří nebo nepatří pod zákon. Jednalo se s ní stejně jako se všemi ostatními. Ve výsledku byl namísto Hetmanka dosazen Lindner, který se setkal zprvu s potížemi. Poté začal s mučením jak psychického, tak fyzického rázu. Po dalších uplynulých dvou dnech přiznali vězni vše, co jim Němci nadiktovali.¹⁷⁸

Jan Mrzena byl 5. června 1942 převezen zpět do Písku. Konkrétně do bytu Reinholda Strizika, kde byl přítomen i Václav Hronek, aby Mrzenu usvědčili. Mezi vypovídajícími vznikla konfrontace. Mrzena se opět k ničemu nepřiznal. Po návratu i proti němu vedoucí klatovské úřadovny nasadil proslulé rváče. Tentokrát povolal obávanou dvojici v podobě Kiliana Ruprechta a sadistu Jacoba Neubauera, který mimo jiné překládal.¹⁷⁹

Vzhledem k tomu, že za dopadení a přiznání určitých pachatelů, v době druhého stanného práva¹⁸⁰, dostávaly nejen tzv. práskači, ale i německé útvary v jednotlivých okrscích, finanční ohodnocení a povýšení.¹⁸¹ Klatovští vyšetřovatelé byli k tomuto tak motivováni, aby svou činností patřili mezi elitu v protektorátu. Po smrti Reinharda Heydricha zavládla po celém území pomyslná ruka teroru. Rozpoutala se krvavá odplata, při které německý kancléř Adolf Hitler požadoval pozabíjet na třicet tisíc Čechů. Věc se stala nemyslitelnou. Karl Hermann Frank prosadil drastičtější postup. Vypálení obce Lidice by znamenalo velký psychologický dopad na české obyvatelstvo a celkově odboj. 10. červnem

¹⁷⁸ MIKOLÁŠEK, s. 93.

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 94.

¹⁸⁰ HÁLA, František, VELFL, Josef, *Příběh Jaroslava Pompla*. In: Podbrdsko. Sborník Státního okresního archivu v Příbrami 17, 2010, s. 112.

¹⁸¹ LOUDA, Vlastimil, *Lidice. Čin krvavého teroru a porušení zákonů i základních lidských práv*, Praha 1945, s. 32.

1942 proběhla likvidace.¹⁸²Lidická tragédie otřásla celým světem a byla následně odsouzena.¹⁸³

Podobný scénář byl připravován i pro Bernartice. První záminkou byla ta skutečnost, že odtud pocházeli tři nadporučíci, kteří odešli bojovat do Anglie. Druhou skutečností se stal fakt, že většina z řad obyvatelstva věděla o existenci parašutistů. Bezpečnostní orgány měly neúplné informace a žádná jiná ze stop nevedla do jihočeských Bernartic. Území protektorátu spadalo pod správu nacistického Německa, tudíž jakýkoliv zásah proti českým lidem měl jinou váhu než proti obyvatelům ve východní Evropě, na které se nahlíželo jako na nepřátele Říše. Nacističtí pohlaváři si byli vědomi, že oproti Lidicím si v případě Bernartic musí počínat jinak.¹⁸⁴

5.3 Druhé ohledání Bernartic

Nejvyšší zástupci německé tajné policie v Klatovech se domluvili na dalším ze zátahů do Bernartic. Shodli se, že o výskytu nepřátelského agenta věděl větší okruh lidí a nutno je okamžitě zadržet a vyslechnout. Datum byl určen na 12. června 1942 časně ráno.

Den před samotnou razíí, 11. června 1942, poslal ve 22.40 Heinrich Winkelhofer dálnopis svým nadřízeným do Prahy.¹⁸⁵ Týkal se pracovníka klatovské pobočky Stöttera, kterého si vypůjčili „pražští“ kriminalisté na výpomoc.¹⁸⁶ O necelou hodinu později poslal další dálnopis se štítkem „TAJNÉ, VELMI SPĚCHÁ“, adresovaný přímo do rukou SS-Oberführerovi Hansi-Ulrichovi Geschkemu, jenž zodpovídal za činnost gestapa v protektorátě.¹⁸⁷ V krátkosti mu představil Winkelhofer situaci. Zmínil se o činnosti domácího odboje na Písecku, o seskoku padákových agentů v prostoru brdských lesů na

¹⁸² Muži starší 14 let zastřeleni na Horákovo statku, ženy poslány do koncentračních táborů, rasově vhodné děti přiděleny na převýchovu do Říše — nevhodné zplynovány. Podoba krajiny změněna k nepoznání. Veškerý majetek zabaven a zkonfiskován.

¹⁸³ KAMENÍK, Václav, *Noční výsadek*, České Budějovice 1986, s. 71.

¹⁸⁴ AMORT, Čestmír, *Heydrichiáda*, Praha 1965, s. 50–51.

¹⁸⁵ Ze zvukového záznamu při přednášce o Klatovském gestapu v Prácheňském muzeu v Písku dne 16. března 2023. Přednášel Mgr. Lukáš Kopecký; Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

¹⁸⁶ V Klatovech měl na šestnáct vězňů, které musel vyslechnout.

¹⁸⁷ KRÁL, Václav, *Zločiny proti Evropě*, Praha 1964, s. 379; Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

Rožmitálsku ke konci dubna 1942 a spojitost s bernartickými obyvateli, kteří nepřátelům dobrovolně napomáhali. S připravovanou akcí, která se dle plánu měla uskutečnit následujícího dne, byl seznámen ve 23.57 i Tábor¹⁸⁸ včele s kriminálním komisařem a SS-Hauptsturmführerem Arthurem Albrechtem. Zároveň Klatovy vyrozuměly Tábor, aby zadržel Severina Krzáka ml., který měl u sebe dopis od svého bratra Rudolfa z Anglie.¹⁸⁹

V ranních hodinách dne 12. května 1942 vyrazila početná kolona německých vozidel směrem po státní silnici číslo 22 do Písku a dále po silnici 29 do Bernartic.¹⁹⁰ Celkově vyjelo na deset nákladních aut, čtyři autobusy a několik osobních automobilů. Němci si počínali podobně, jako v případě Lidic. Obklíčili městečko z obou stran. Všechny silnice uzavřeny. Dvnitř se mohl dostat každý, ven se nedostal však nikdo.¹⁹¹ S příchodem osmé hodiny byla zahájena druhá fáze – domovní prohlídky všech podezřelých. V každém stavení se kontrolovaly počty policejně přihlášených osob, průkazy totožnosti. U obyvatel, kteří nějakou měrou dokázali komunikovat německy, probíhaly kontroly rychle a bez větších obtíží.¹⁹² Jednotky „schupa“, gestapa a SA obsazovaly nejdůležitější objekty, především ty, co se nacházely v samotném centru. *Sturmabteilung* a gestapo dorazily na místní služebnu četnické pátračky. Největší tlak vyvíjeli na vrchního strážmistra Josefa Suttého, poněvadž to byl právě on a starosta František Švec, kteří se svým jednáním vůči okupantské správě nejvíce prohřešili. Oba posléze ocejchováni jako podvrtní živly, kterým se nedalo nadále věřit. Přesto, že o agentech věděli, nikoho neprozradili a zachovali se jako opravdoví vlastenci.¹⁹³ Onoho rána bylo pozatýkáno na celkem dvacet dva místních obyvatel.¹⁹⁴ Vrchního strážmistra a jeho dceru Miladu sebralo komando v 8.30 do Klatov. Okresní štábní strážmistr Václav Svoboda o dobových událostech vypověděl po skončení druhé války dne 3. července 1945: „...*Krátce po zatčení vrchního strážmistra byl jsem*

¹⁸⁸ Viz obrazová příloha č. 19.

¹⁸⁹ MIKOLÁŠEK, s. 102–103.

¹⁹⁰ *Mapa trasy klatovských kriminalistů ze Singerovy vily do jihočeských Bernartic*. In: Z Singerova vila do Bernartic u Milevska [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/dir/Singerova+Vila,+N%C3%A1rodn%C3%ADch+mu%C4%8Dedn%C3%ADk%C5%AF+192,+339+01+Klatovy+IV/Bernartice,+Bernartice+u+Milevska/@49.327778,13.5099709,10z/data=!3m1!4b1!4m1!3!4m1!1m5!1m1!1s0x470acfbdcf5bc6f7:0xf6b25ac3acb47f55!2m2!1d13.2999373!2d49.3916679!1m5!1m1!1s0x470b58cb82c1903f:0x400af0f6614b9e0!2m2!1d14.3810178!2d49.3688988?authser=0&entry=tту>.

¹⁹¹ SOKA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 70–71.

¹⁹² SOKA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 70–76.

¹⁹³ Františka Švece sebrali při třetím zatýkání dne 19. června 1942, den po bojích v kryptě v Reslově ulici v Praze, kde padla sedmice statečných, kteří bojovali s desetinásobnou přesilou — poslední kulku si nechali pro sebe.

¹⁹⁴ Podle dobových záznamů z pamětní knihy Bernartic to byly jména jako Josef a Milada Suttý, Alois Partaj, František Lukeš, manželé Tomkovi a Šťastní, rodina Doubkova a Hrubcova.

vyslýchán i já v kanceláři velitele stanice, zda vím něco o parašutistech, kteří se měli zdržovati v Bernarticích. Já řekl, že o ničem nevím a že jsem na stanici teprve od 1. května 1942. Pak byli v pokoji četníků vyslýcháni štábní strážmistr Rudolf Zámečník a štábní strážmistr Josef Vohlídal. Vohlídal hlásil německy vyslýchajícímu členu SS, že něco o parašutistech slyšel a že to ihned veliteli stanice vrch. strážmistru Suttýmu hlásil a že on s tím snad nic nedělal...“.¹⁹⁵ Ještě v samý den, kolem 19–21 hodiny si gestapo přijelo i pro manžele Tupý a Jaroslava Lukeše, který s parašutisty nejvíce koordinoval.¹⁹⁶

5.4 Vzдор v beznaději

Začaly výslechy zatčených z druhé vlny. Konkrétně Jaroslava Lukeše si podal Ruprecht s Neubauerem. Pro obě strany se stal výslech vyčerpávajícím. Trval až do ranních hodin dne 15. června. Lukeš řekl pouze jen to, co už německé orgány o parašutistech věděly. Později však vypověděl, kde na svém pozemku skrývá zbraně. Sám věděl, že je v beznadějně situaci, že dřív nebo později by si ho smrt stejně našla. Vzduroval do poslední chvíle.¹⁹⁷ Ze zápisků Antonie Cihlářové, která dvacet let u Lukešů pracovala jako děvečka, která v poválečných letech uvedla, jak se gestapo zachovalo, když našlo zbraně: „...*Jára zakopal zbraně na zahradě pod švestkou a dvěma angrešty. Nikdo z domácích o tom nevěděl. Viděla jsem, jak Jára hrozně vypadal, když ho přivezli. Museli ho hrozně mučit, trápit, bůhví, co s ním dělali. Když vše vykopali, stoupli si k sobě, Járu dali doprostřed a fotografovali. Před odjezdem dovolili, abych Járovi dala spodky a chleba. Co musel zkusit! Škoda jeho dobrého srdce, škoda jich všech...*“¹⁹⁸ Do nacistické limuzíny s nimi měla nastoupit i matka Jaroslava Lukeše, ale protože byla tou dobou nemocnou, nechali ji prozatím doma. Do doby, než si ji Němci vyzvedli, se probouzela ve strachu a v horečkách.¹⁹⁹

¹⁹⁵ Protokol o bývalém četnickém strážmistrově Václavu Františku Svobodovi na četnické stanici v Bernarticích, Bernartice, 12. červen 1945, Národní archiv (dále jen NA), Policejní ředitelství Praha II – prezidium, S 129/16, 1706; Viz obrazová příloha č. 20.

¹⁹⁶ MIKOLÁŠEK, s. 104–106.

¹⁹⁷ Klatovští vyšetřovatelé si často vyráběli po domácku mučící nástroje, které pak používali s libostí na svých věznicích a sadisticky je mučili (píchání špendlíků pod nehty, používání býkovce s olověnými kuličkami na konci atd.).

¹⁹⁸ MIKOLÁŠEK, s. 110–112.

¹⁹⁹ Z dobových informací, pamětní knihy Bernartic, jí němečtí policisté zastrašovali výhrůžkami: „*Tak se brzy uzdravte, my si pro vás také přijdeme.*“

Kriminální tajemník pro Klatovy, Richard Lindner, nechal dálnopisem, který poslal samý den kriminálnímu řídicímu pražského gestapa SS-Hauptsturmführerovi Wilhelmu Schultzemu, seznámit Prahu s Lukešovo výpovědí.²⁰⁰ Novinkou pro ně však byla indicie, která vedla až k českému odboji ve východních Čechách. S pověřením Petschkova paláce ověřil další ze zrádců, jenž původně byl vycvičen v Anglii parašutistou, Viliam Gerik. Bezvýsledně.²⁰¹

Udáním Karla Čurdy, člen skupiny OUT DISTANCE, 16. června 1942 na gestapu v Praze, skončily veškeré snahy na úspěch ostatních agentů, operujících na území protektorátu, vysazených roku 1942. Německé složky měly tak dostatek důkazů. Nepotřebovaly další svědky. Zastavením vyšetřování se s okamžitou platností zmrazily i finanční odměny klatovským vyšetřovatelům. Klatovští si tak zuřivost vybíjeli na svých vězňích.²⁰²

5.5 Třetí vlna a svědectví od neznámého pamětníka

Jednou z nejdůležitějších postav, která nesla za celou obec největší zodpovědnost, bernartického hrdinství byl člověk, který o přechovávání věděl a dotyčným pomáhal, jak mohl.²⁰³ Dokonce se svojí pomocí podílel tím, že zachoval mlčenlivost. Pro starostu, Františka Švece, si tentokrát přijelo tábořské gestapo, když provádělo ohledání při třetím z vln zatýkání, dne 19. června 1942. Nepomáhal pouze parašutistům. Snažil se již předtím vypomoci svým sousedům z Bernartic. Asistoval i tím, že varoval občany o namátkových kontrolách z protektorátní hospodářské správy, která podléhala přímo německému válečnému hospodářství. Vůči německým úřadům se zachovával neochotně. Jako úřední osoba nesl za celou tragédii největší odpovědnost. Tušil, že dříve nebo později si pro něj

²⁰⁰ Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

²⁰¹ Tamtéž, s. 110.

²⁰² TRUPAR, s. 51.

²⁰³ MIKOLÁŠEK, František, *Bernartice*, Bernartice 2001, s. 26.

stejně přijdou a že za své prohřešky ohrozil i svou rodinu. Se svými blízkými se již nikdy nesešel.²⁰⁴ S ním bylo odvezeno na dalších deset obyvatel.²⁰⁵

Neznámý bernartický pamětník si vedl po válce poznámky, co se v této době vše odehrálo. V den, kdy starostu Františka Švece odvezli, si poznamenal: „... *V pátek, už svítalo, zaklepal u nás na okno Štěpán Bartůněk, mamčin bratranec a také první radní. „Sebrali starostu, můžu jít dál?“ Porada byla krátká. Bartůněk se pokusí — bude-li to vůbec možné — nahradit starostu, a já mu budu pomáhat v administrativě. Před osmi dny jsem maturoval. Šli jsme hned na radnici. V kanceláři starosty byl velký nepořádek. Rozházené židle, na konferenčním stole mnoho papírů, různých spisů, přehledů a tabulek a také několik pohozených policejních přihlášek, pod pracovním stolem starosty kniha zápisů z jednání obecní rady. Jen na pracovním stole starosty byl pořádek. Uprostřed ležela otevřená knížečka BUDEME na stránce s nadpisem V PODKOVĚ CHYBĚL HŘEBÍK — BITVA BYLA PROHRÁNA. Napadlo mne, který to asi byl hřebík, jenž vypadl a teď tak krutě ovlivňuje náš život. S pomocí obecního strážníka jsme uklidili a pak zvažovali o konkrétních opatřeních. Většinou byla vzápětí odmítnuta pro nereálnost, někdy poznamenanou i jistým stupněm zoufalství. Nakonec jsme se vrátili k závěrům, s nimiž jsme na radnici přicházeli: Bernartice musí mít rychle starostu, než nám sem okupanti pošlou německého komisaře. V těchto hodinách jsem byl svědkem toho, jak se rodí hrdinové. Dlouholetého starostu odvezlo gestapo, nový odvážný muž přichází na radnici...“ Vzpomínka pamětníka pokračuje: „... *V pondělí 22. června jsem do Milevska doručil dopis radního Bartůňka, že převzal funkci starosty. Nebyla to žádost o souhlas, jen stručné oznámení...*“²⁰⁶*

V den, co Švece odveleli, otevřel strážmistr Josef Vohlídál anonymní dopis, doručovaný na jeho jméno, ve kterém se psalo konkrétně o několika nepohodlných lidech.²⁰⁷ Jmenovitě se jednalo o poštovním doručovateli Františku Hrubcovi, vrchním strážmistru Josefu Suttém a o dvou židovských občanech Ing. Weiglovi a o MUDr. Weiszkopfovi. Všichni schvalovali atentát. Vohlídál chtěl postupovat podle regulí a předat anonym na okresní velitelství do nedalekého Milevska. Jejich okresní velitel usoudil, že by se jednalo o další z léček gestapa a raději pořídil pro případ pár fotografií. Ve finále byl dopis předán do Tábora, na přezkoumání. Na nic se nepřišlo.

²⁰⁴ SOKA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s 77–78.

²⁰⁵ Oldřicha Linhart, MUDr. Gejzu Wieszkopfa, faráře Jana Šandu, mlynáře Kazimoura, nemocnou Marii Lukešovou, Václava Mikoláška, Josefa Horu, Severina Krzáka ml. a Bohumila Krzáka, Terezii Rybákovou.

²⁰⁶ MIKOLÁŠEK, s. 116–117.

²⁰⁷ Viz obrazová příloha č. 21.

Bylo to velmi krušné a nejisté období. Čechy trpěly. 20. června 1942 otiskl protektorátní tisk zprávu, že 18. červnem v ranních hodinách byla úspěšně provedena bojová akce proti sedmi agentům v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze.²⁰⁸ V těchto dnech zemřel na popravišti i protektorátní ministerský předseda vlády a bývalý generál československé armády, Alois Eliáš. Popraven na stělnici v Kobylisích.²⁰⁹

Policejní tajemník Richard Lindner a jeho tým přijel dne 25. června i do Věšína, odkud s sebou odvezli rodinu Viktorových. Zacházelo se s nimi se stejnou brutalitou, jako se všemi ostatními.²¹⁰ 27. červnem osobně Winkelhoferem vydány další instrukce k zatýkání dalších osob. Týkalo se to především Terezie Rybákové a studentky Zdeny Krzákové, která studovala v Praze obchodní akademii.²¹¹

V době největší protektorátní propagandy, se na počest oslav a věrnosti velkoněmecké říši, uspořádal v Táboře manifestační projev českého lidu, jenž vedl k protibenešovským náladám a odsouzení atentátu, jako teroristický čin.²¹²

²⁰⁸ Viz obrazová příloha č. 22.

²⁰⁹ PASÁK, Tomáš, *Generál Alois Eliáš a odboj*, Praha 1991, s. 38.

²¹⁰ SLÁDEK, s. 50.

²¹¹ MIKOLÁŠEK, s. 121–122.

²¹² Český deník, 24. 8. 1942, XXXI/232.

6 Spálený les

Toto místo, nedaleko od Klatov, je nesmazatelně spojené s oběťmi klatovského oberlandrátu, kteří zde navždy zůstaly. Druhého stanné právo, které začalo ihned po 27. květnu 1942, co Jan Kubiš a Josef Gabčík zaútočili na zastupujícího říšského protektora a generála policie SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha v Praze v ulici V Holešovičkách. S okamžitou platností byl vyhlášen výjimečný stav nad celým protektorátem Čechy a Morava. Na základě druhého paragrafu „*Kdo osoby, které měly účast na spáchání atentátu, přechovává anebo jim poskytuje pomoc, anebo, máje vědomost o jejich osobě, nebo o jejich pobytu, neučiní žádné oznámení, bude zastřelen se svou rodinou*“.²¹³ Za poskytnutí informací příslušným úřadům odměnili dotyčného částkou ve výši 10 mil korun.²¹⁴ Zavíralo se, soudilo a popravovalo ve vysokém měřítku.

Střelnice, skryta v poměrně tichém zákoutí, na okraji Klatov, původně sloužila k výcviku střelby na cíl pro české četnictvo a vojsko.²¹⁵ Později však s příchodem obsazení zbytku republiky německou armádou v březnu 1939 využívaly cvičný prostor nejprve příslušníci *Ordnungspolizei* – německé pořádkové policie. Poté spadala pod jednotky *Schutzpolizei* – německé ochranné policie. Pro likvidační účely nepohodlných osob, z řad českého odboje, tu zde byla vytvořena poslední stanice „věčného odpočinku“. Spálený les nebyl výjimkou, kde se od konce května do začátku července 1942 masově popravovalo. Kobylišká střelnice, Pankrácká sekyrárna, jízdárna v Ruzyňských kasárnách, Zámeček v Pardubicích²¹⁶, pro Plzeň a okolí to byla bývalá armádní střelnice v Lobzích²¹⁷ či Kounicovy koleje v Brně.²¹⁸ Všechny vyjmenované lokace patřily k nejobávanějším popravištím českých vlastenců a tehdejší zbylé inteligence, kam jednoznačně patřily i Klatovy.

²¹³ Lidové noviny, 28. 5. 1942, L/267; Viz obrazová příloha č. 23.

²¹⁴ Lidové noviny, 29. 5. 1942, L/268.

²¹⁵ Dne 28. října 2023 proběhlo setkání se vzdálenější větví rodiny Moravcových v Lysé n. Labem v restauraci U svatého Václava. Velmi přátelské rozhovory s Marií Maškovou (roz. Suttou) a její dcerou Lenkou, kde byl vrchní strážmistr Josef Suttý jejich dědečkem a pradědečkem, prozradily, že v době první republiky se Josef Suttý paradoxně podílel na stavbě objektu. Netušil však, že toto místo se mu stane osudným.

²¹⁶ JELÍNEK, Zdeněk, *Operace Silver A*, Praha 2010, s. 128.

²¹⁷ Později se střílelo v prostorách pískového lomu ve Vejpřnicích.; BOŘÍKOVÁ, Barbora, *Odboj na okrese Plzeň-sever za druhé světové války*, diplomová práce, Praha 2012, s. 111–113.

²¹⁸ VAŠEK, František, ČERNÝ, Vladimír, BŘEČKA, Jan, *Místa zkropená krví. Kounicovy studentské koleje v Brně v letech nacistické okupace 1939-1945*, Brno 2015, s. 353.

Popravy ve Spáleném lese²¹⁹ začaly pouhých pár dní po atentátu, tedy 31. května 1942. Exekuce se vykonávaly po většinu ve večerních hodinách. První obětí krutých odplat se stal bývalý štábní rotmistr, pocházející z Písku, československé armády Bedřich Přetrhdílo. Za schvalování atentátu se před popravčí četou dostal na základě udání, které přišlo paradoxně od lidí z Písku.²²⁰ Nebyl však jedinou významnější obětí německého zabíjení.²²¹ Svůj život zde navždy zanechali například i gymnazijní profesor z Klatov Johan Halíř, rodáci z jihočeských Bernartic jako vrchní strážmistr Josef Suttý, rodina Krzákových, Hrubcových a další.²²² Za pouhé dva měsíce tu zemřelo celkem na 73 lidí.²²³ Vraždění byli muži, ženy starší šestnácti let. Kuriozitou se stal i ten fakt, že před hlavně postavili i těhotné ženy.²²⁴ Nejmladším zavražděným byl Jiří Viktora, syn manželů Viktorových z Věšína na Rožmitálsku, kteří poskytli pobyt čet. Bohuslavu Grabovskému. O těla se později postaralo plzeňské krematorium. Na stejném místě zpopelněna. Paradoxně Luby posléze posloužily ostatním popravištím jako edukační materiál toho, jak by se správným způsobem měla poprava vykonávat.²²⁵

6.1 Předehra a dálnopisy

Před samotnými likvidacemi, které němečtí kati vykonali mezi 29. červnem až 3. červencem 1942, byl o každém vězni zvláště sepsána podrobná zpráva, tzv. dálnopis. Na základě těchto tajných korespondencí, které vedly Klatovy a Praha v před popravčích dnech, sestavilo nejvyšší představenstvo německé státní policie, v Praze, stanný soud, který rozhodoval o životě a smrti nad každým jednotlivě. Ve vsí podstatě šli všichni převážně na smrt.²²⁶

²¹⁹ Viz obrazová příloha č. 24.

²²⁰ STŘELEČEK, s. 98–100.

²²¹ JIRÁK, Jan, *Každodennost druhého období okupace Klatovy – heydrichiáda*. In: HŮRKOVÁ, Jindra (eds.), *Sborník z prací z historie a dějin umění*, Klatovy 2013, s. 265–327. Popravčí protokoly ze Spáleného lesa krom popravy z 25. června jsou dostupné v Národní archiv, fond (dále jen f.) 114 Úřad říšského protektora, sign. 114-10-1.

²²² FRANKENBERG, Otakar, *Historie a vojenství*. In: *Časopis Historického ústavu Armády ČR* 17, 1969, 2, s. 282–283.

²²³ STŘELEČEK, s. 111.

²²⁴ Např. Marie Tomková byla ve čtvrtém měsíci těhotenství. Od roku 1877 existoval říšský zákoník, které tyto nehorázné skutky zakazoval. Přesto jej v Klatovech, ale i v Táboře vědomě porušovali.

²²⁵ Ze zvukového záznamu při přednášce o Klatovském gestapu v Prácheňském muzeu v Písku dne 16. března 2023. Přednášel Mgr. Lukáš Kopecký.

²²⁶ AMORT, s. 288.

Existovaly však tři možnosti rozsudků – poprava zastřelením, posláni do koncentračního tábora či omilostnění, ke kterému docházelo jen ve výjimečných případech.²²⁷

Dne 27. června v 9.50 poslal vedoucí komisař Heinrich Winkelhofer do Prahy, vládnímu radovi SS-Standartenführerovi dr. Josephu Witiskovi, dálnopis č. 445 ke schválení. Byl uveden i důvod zadržení: „...*Ačkoliv právě tehdy byla v oblasti kolem Věšina zahájena rozsáhlá pátrací opatření zdejší venkovskou služebnou, byly prováděny domovní prohlídky po tomto agentovi a také obyvatelstvo bylo vyzváno ke spolupráci, opomenuli učiniti hlášení, naopak poskytli agentovi bezpečný úkryt...Josef Viktora kromě toho pomáhal agentovi ukrytí nádobu s trhavinou, kterou agent ihned po seskoku skryl jen prozatímně na suchém místě nedaleko místa seskoku...*“ Za napomáhání nepříteli odsoudil stanný soud v Praze k trestu smrti zastřelením celou rodinu Josefa Viktory z Věšina. Exekuci naplánovali na 1. červenec 1942 na 19.30.²²⁸

Stejného dne, tentokrát v 15.30, odeslal klatovský vedoucí další žádost s č. 436 stejnému adresátu.²²⁹ Dálnopis zestručňoval budoucnost manželů Ferdinanda a Marie Tupých. Věděli o výskytu dvou parašutistů, co se schovali v Bernarticích v první polovině května 1942, a mluvili s nimi. Ferdinand Tupý zneužil svých pravomocí a zhotovil čet. Bohuslavu Grabovskému a jeho dvěma kolegům nové falešné doklady. Manžele přiřadili do seznamu smrti pro 29. červen.

Další žádost odeslaly Klatovy v 19.40. Byl vznesen požadavek na popravu Františka, Marie a Jaroslava Lukešových, kteří s nepřitelem nejvíce koordinovali. Bernartice se do odbojové činnosti v tomto období zapojily nejvíce. Bylo celkově odsouzeno na 23 obyvatel.²³⁰

V den poprav, tedy 29. června, odeslal zmocněnec Kilian Ruprecht do Prahy další, ten den už zbylé, dálnopisy, s pořadovými čísly 448, 449, 450. Číslo 448 patřilo vrchnímu strážmistrovovi Josefu Suttému. „*Jednáním, kterého se dopustil, porušil svou úřední povinnost nejhrubším způsobem, ale i ukázal, že je třeba na něho nahlížet jako na vysloveně destruktivní element, který snad nikdy nebude kladně činný v rámci Velkoněmecké říše*“.

²²⁷ Ze zvukového záznamu při přednášce o Klatovském gestapu v Prácheňském muzeu v Písku dne 16. března 2023. Přednášel Mgr. Lukáš Kopecký.

²²⁸ MIKOLÁŠEK, s. 122–123.; Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

²²⁹ Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

²³⁰ MIKOLÁŠEK, s. 123–124.; Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

Jeho proviněním mu byla odebrána funkce policejního úředníka a zároveň hrubě osočen ze ztráty důvěry. Prohlášen za zrádce. O dopisech, jimiž se padákový agenti na začátku května prokázali u Lukešů a Krzáků, Suttý, věděl. Zachoval se jako správný Čech a nezradil. Do Lub byl odveden spolu s ostatními týž den večer.²³¹

Číslo 449 bylo spjato s Aloisem Partajem, který věděl o přespání parašutisty v domě rodiny Krzákových. Nic nenahlásil. Smrt zastřelením. Datumem vykonání stanoven 29. červnem v 19.30.²³²

O Josefu Mrzenovi se zmínili ve zprávě s pořadovým číslem 450, kde uvedli, že se o agentech dozvěděl prostřednictvím Severina Krzáka st. Trest smrti zastřelením.²³³

6.2 Za doprovodu motorů nákladních vozidel

Praha potvrdila rozsudky nad obviněnými. V Lubech se 29. červnem připravovaly podmínky pro splnění masových vražd, které měly být vykonány v 19.30.²³⁴ Jednotky „*schupa*“ čekaly na příjezd. Do připravených nákladních automobilů nasedlo patnáct odsouzených, z toho pět obyvatel z Bernartic. Nejrychleji se komando dostalo do Spáleného lesa po silnici číslo 22 směrem přes obec Sobětice na Mochtín. Cesta ze Singerovy vily trvala v průměru dvanáct

²³¹ Tamtéž, s. 126–127.; Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

²³² Tamtéž, s. 127.; Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

²³³ SOKA Písek, Archiv obce Svatkovic, sign. IA/1, pamětní kniha (1902) 1930–1967, s. 60–61.; Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

²³⁴ SOKA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 85.

minut.²³⁵ Gestapo přijelo později v osobních autech a na motocyklech. Dohlíželo na celý průběh.²³⁶

Po vystoupení z vozů měli odsouzení zavázané oči bílým plátnem a spoutané ruce.²³⁷ Němci je odvedli jednotlivě na holý plácek po skupinkách. Za nimi, za valem, stálo torzo zařízení na pohyblivé cíle. V prvních dnech, tedy od 31. května 1942, byl před exekucí přečten rozsudek. Později se odůvodnění nečetlo vůbec. Zpravidla popravám velela nižší šarže německé ochranné policie. Aby nebylo slyšet výstřelů do nedalekých Lub, nastartovali řidiči na příkaz gestapa nákladní vozy. Popravčí četa, která stála standartně na 10-15 kroků od nic netušících hrdinů, dostala rozkaz k zalíčení a zamíření. Na každou osobu se střílelo dvěma náboji – jeden do srdce a druhý do hlavy. Po zavraždění odňali mrtvým pouta. Na místo byl přivolán lékař z klatovské posádky wehrmachtu, který tak mohl potvrdit exitus. Zda některý ze zastřelených projevoval drobné známky života, byla mu takřka okamžitě přiložena pistole k hlavě a jedním výstřelem dozajista usmrcen.²³⁸ Nákladňáky s těly, z pravidla v doprovodu jednoho z úředníků gestapa, odjely do plzeňského krematoria.²³⁹ Po zpopelnění se urny odvážely do Klatov k uložení. 29. červnem 1942²⁴⁰ bylo usmrceno na tomto místě nejvíce lidí v klatovském okrsku.²⁴¹

Kati byli odměňováni, za dobře odvedenou práci, pro jejich útěchu, vyšším přidělem alkoholu a tabáku. Podrobně se zaznamenával celý postup a pořizené fotografie se odeslaly se zprávami do Prahy. Vypracovala se podle Spáleného lesa i edukační příručka s doporučenými kroky. Podle ní se řídily i ostatní popravčí složky v protektorátě.²⁴²

²³⁵ *Mapa trasy na popraviště do Spáleného lesa v Lubech u Klatov.* In: Z Singerova vila do Památník obětem heydrichiády ve Spáleném lese [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z:

https://www.google.com/search?q=jak+zkop%C3%ADrovat+p%C5%99esnou+adresu+webov%C3%A9+str%C3%A1nky+word&sca_esv=be28ded1030cfada&biw=1528&bih=708&sxsrf=ACQVn08G6WahipTz2UICIN8zCzyPshycYA%3A1714056728217&ei=GG4qZrztDNOC9u8Pu7mqQAQ&udm=&ved=0ahUKEwi82aPzzt2FAxVTgf0HHbucCkUQ4dUDCBA&uact=5&oq=jak+zkop%C3%ADrovat+p%C5%99esnou+adresu+webov%C3%A9+str%C3%A1nky+word&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcnAiNWphayB6a29ww61yb3ZhdCBwXZllc25vdSBhZHIlc3Ugd2Vib3bDqSBzdHLD0W5reSB3b3JkMgUQIRigAUiaD1DuBVi5DXABeACQAQCYAacwBoAHIBqoBBTEuNC4xuAEDyAEA-AEBmAIGoAKmBsICChAAGLADGNYEGEeYAwCIBgQBGiSBwUxLjQuMaAHwBo&scient=gws-wiz-serp

²³⁶ MIKOLÁŠEK, s. 127.

²³⁷ Viz obrazová příloha č. 25.

²³⁸ Viz obrazová příloha č. 26.

²³⁹ Viz obrazová příloha č. 27.

²⁴⁰ Viz obrazová příloha č. 28.

²⁴¹ JIRÁK, Jan, *Každodennost druhého období okupace Klatov*, Klatovy 2013, s. 194–195.

²⁴² Ze zvukového záznamu při přednášce o Klatovském gestapu v Prácheňském muzeu v Písku dne 16. března 2023. Přednášel Mgr. Lukáš Kopecký.

O střílení ze Spáleného lesa vypovídal 14. září 1946 Miroslav Motlík, syn lesního hajného z nedaleké hájovny u střelnice: „*Pamatuji se, že po prvních dvou popravách opustili všichni přítomní Němci popraviště tak, jak zůstalo v původním stavu, a zde jsem viděl na trávě plno krve. Když se pak počalo o popravách mezi lidmi mluvit, přijeli jednou odpoledne němečtí vojáci, odstranili na místě poprav drny, přivezli písek a místo posypali. Kromě toho tam byla stále hromada písku, a od té doby po každé popravě byla krev pískem zasypána...*“²⁴³

6.3 Incident z 1. července a výpovědi z 2. července

Vraždění probíhalo i o pár dní později. Konkrétně 1. července zbytečně vyhaslo na dalších jedenáct životů, včetně členů rodin Viktorových z Věšina, včetně manželů Hüblbauerových,²⁴⁴ včetně rodiny Doubkových a Lukešových. Popravčí salvy tentokrát zazněly v jiný stanovený čas, tedy přesně v 19.30.²⁴⁵ Neobešlo se to však bez komplikací. O tom, co se stalo v onen den vypovídali v lednu 1947 při společné konfrontaci jednotliví členové gestapa z Klatov, tedy Josef Kwapil, Heinrich Winkelhofer a osobní řidič Rudolf Tondl.²⁴⁶

Obžalovaný Josef Kwapil: „*Když jsme došli do Lub na střelnici, byli odsouzení zavedeni na místo poprav, spoutáni vždy dva k sobě a zastřeny jim oči. Popravčí četa stála 15 kroků před nimi. Tu se odsouzených zmocnil neklid. Dobře jsem neviděl, co se děje, protože jsem stál za popravčí četou, až pak jsem spatřil, jak Viktorová se dala na útěk, oči neměla zastřené. Člen gestapa Pfaff za ní běžel, chtěl ji chytit, ona se mu bránila. Myslím, že ji odvedl zpět na místo určené k popravám. Viktorová musela být zastřelena popravčí četou, protože před výstřelem této čety jsem neslyšel žádný jiný výstřel. Pfaff měl sice v ruce pistolí, ale myslím, že nestřílel. Já sám jsem nestřílel, pistolí jsem vůbec v ruce neměl, pomáhal jsem jen ji Pfaffovi chytit.*“²⁴⁷

²⁴³ MIKOLÁŠEK, s. 143.

²⁴⁴ Příbuzní Viktorových, kteří o taktéž o parašutistovi Bohuslavu Grabovském věděli a neuvědomili orgány.

²⁴⁵ SOkA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 85.

²⁴⁶ MIKOLÁŠEK, s. 132–134.

²⁴⁷ Tamtéž, s. 133.

Svědék Heinrich Winkelhofer o Kwapilovi: „Případ Marie Viktorové je mi znám, byl jsem tehdy na střelnici v Lubech přítomen. Toto děvče mělo být popraveno. Viktorová se nějak polekala, vznikla rvačka, zastřelena byla asi šest nebo pět metrů od místa, kde byla prováděna exekuce důstojníkem schupa. Rvačky se zúčastnil jeden člen schupa, důstojník schupa a Pfaff. Obžalovaný při tom nebyl. Mohu vyloučit, že při této rvačce obžalovaný vystřelil z pistole. Ostatní vězňové byli pak zastřeleni popravčí četou.“²⁴⁸

Svědék Rudolf Tondl: „V době heydrichiády, kdy se na střelnici v Lubech konaly popravy politických vězňů, byl jsem určen dovézt jednoho dne na střelnici šéfa gestapa Winkelhofera a vojenského lékaře. Jel jsem na střelnici osobním autem. Když jsme tam přijeli, byla tam už schutzpolizei, která tam přivezla politické vězně, a s touto policií tam byl také Kwapil a Pfaff, Wimmer, Schmied, Lindner, Wotawa. Já jsem zůstal stát hned na kraji před domkem a najednou jsem slyšel křik a viděl jsem, jak po pravé straně domu utíkalo děvče, nebylo spoutáno, za ním běžel Pfaff a Kwapil. Pfaff ji chytil, a toto děvče, jak se chtělo vyprostit, kouslo jej do ruky a prokouslo mu ruku. Nato padly dvě rány, které vystřelil Pfaff a Kwapil, každý z pistole, kterou měl v ruce. Kam bylo ono děvče, o němž jsem se dozvěděl, že bylo z rodiny Viktorovy, zasaženo, a zda bylo zasaženo oběma ranami, to mně známo není. Mluvílo se o tomto případu ještě na služebně, a kromě mne to museli vidět i ostatní úředníci gestapa, jak jsem je jmenoval, kteří byli na střelnici přítomni.“²⁴⁹

Josef Kwapil při konfrontaci s Tondlem: „Byl jsem na střelnici v Lubech, když tam byla přivezena Viktorová se svými rodiči, aby byli zastřeleni. Popravu měli vykonat členové schutzpolicie. Viktorová utekla z řady před výkonem popravy, člen gestapa Pfaff za ní běžel, chytil ji, dovedl zpět do řady, a pak byla členy schutzpolicie zastřelena s ostatními z její rodiny. Celkem bylo tehdy společně zastřeleno asi čest osob. Není pravda, že jsem při útěku na ni střelil já a Pfaff, a že byla Viktorová tímto způsobem usmrcena.“²⁵⁰

Tondl při konfrontaci s Kwapilem: „Pepíku, běželi jste s Pfaffem oba dva za ní, slyšel jsem dvě rány, viděl jsem tě, že jsi měl v ruce pistoli. Víím určitě, že se po těchto výstřelech Viktorová skácela k zemi, a rozhodně není pravda, že byla zastřelena v řadě s ostatními.“²⁵¹

Kwapil reaguje na Tondla: „Při tehdejší popravě, při níž byla zastřelena i Viktorová, byli od gestapa přítomni: Winkelhofer, Lindner, Obermeier, Halenka, Wimmer a myslím, že

²⁴⁸ Tamtéž, s. 133.

²⁴⁹ MIKOLÁŠEK, s. 133–134.

²⁵⁰ Tamtéž, s. 134.

²⁵¹ Tamtéž, s. 134.

*i Ruprecht. Zda Viktorová tehdy Pfaffovi prokousla ruku, nevím, ale něco se mluvilo o tom, že ho poškrábala anebo nějak poškodila, když ji chytal. Tehdy z té řady nevyběhla jen Viktorová, nýbrž tehdy se vězňové znepokojili, rozprchli se a členové gestapa je pochytali. Já jsem se toho chytání nezúčastnil, já stál v pozadí. Po schytání byli všichni znovu postaveni do řady a pak na povel příslušníky schutzpolicie zastřeleni. Nikdo tehdy nebyl zastřelen ranou z pistole. Teprve po popravě velitel schutzpolicie pistolí dostřeloval z pistole ony vězně, kteří ještě jevíli známky života.*²⁵²

Příštím dnem, 3. července 1942 v 19.40,²⁵³ skonaly rodiny Krzákových a Hrubcových, které byly zatčeny při první vlně.²⁵⁴ Vedle nich stálo dalších pět odsouzců, jako Karel Kazimour a Jan Rypáček, kteří jako první věděli o onom dopise, poslaném od Rudolfa Hrubce z Anglie. Do jihočeských Bernartic se zprávy o smrti sousedů dostaly až 8. července 1942. V tomto krutém období zemřel i bývalý starosta z Bernartic František Švec a židovský lékař MUDr. G. Weizkopf. Padly za oběť popravčí čety v Táboře.²⁵⁵ O smrti svých blízkých se občané Bernartic dozvěděli až v prvních dnech července 1942.²⁵⁶ Efekt vyhrožování a zastrásování smrtí jiných takřka zafungoval až do posledních květnových dní roku 1945.²⁵⁷

²⁵² Tamtéž, s.134.

²⁵³ SOkA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 85.

²⁵⁴ *Pamětní deska obětem druhé světové války a generálu Krzákovi*. In: Spolek pro vojenská pietní místa [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z: <https://www.vets.cz/vpm/18401-pametni-deska-obetem-2-svetove-valky-a-generalu-krzakovi/#18401-pametni-deska-obetem-2-svetove-valky-a-generalu-krzakovi>.; *Pomník obětem druhé světové války*. In: Spolek pro vojenská pietní místa [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z: <https://www.vets.cz/vpm/2845-pomnik-obetem-2-svetove-valky/#2845-pomnik-obetem-2-svetove-valky>.

²⁵⁵ *Pamětní deska František Švec*. In: Spolek pro vojenská pietní místa [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z: <http://www.vets.cz/vpm/27960-pametni-deska-frantisek-svec/>.

²⁵⁶ SOkA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 84–85.

²⁵⁷ MIKOLÁŠEK, s. 135–138.

7 Osudy Josefa a Milady Sutté

Josef Suttý²⁵⁸ se narodil 9. srpna 1892 v Dolní Lhotě na Klatovsku, na tehdejší poměry do slušné rodiny. Studia trávil na české pětileté místní obecné škole. Jiné školy po dobu svého dětství nenavštěvoval. O Josefově raném životě není bohužel příliš moc známo.²⁵⁹

Jako dvaadvacetiletý se zapojil do první světové války na východní frontě. Sloužil pod vlajkou rakousko-uherské armády. Protože uměl skvěle hrát na housle, stal se členem armádních hudebníků.²⁶⁰ S hodností Zugführera a několika medailemi²⁶¹ se vrátil zpět do nově vzniklé republiky.²⁶² Do bojů zasáhl, ale nepřidal se na stranu k nově vzniklým čs. legionářským jednotkám. Zda mu to bylo nabídnuto, není známo.

V prvním roce nového státu se mladý Josef dobrovolně přihlásil do řad prvorepublikového četnictva. Svou další životní kapitolu odstartoval dne 10. května 1919²⁶³ na četnické stanici v Berouně (odd. Příbram) v hodnosti svobodníka.²⁶⁴ Při jeho službě se zde setkal i se svou budoucí manželkou Matyldou Moravcovou, pocházející z Lysé n. Labem, se kterou se oženil ještě před svým odchodem na jiné působiště. V Berouně setrval až do 15. listopadu 1922.

Další novou kariérou zastávkou se stala četnická stanice v pohraničním městě Berehovo na Podkarpatské Rusi.²⁶⁵ Město bylo na hraničním pomezí s Maďarskem. Nastoupil dne 15. listopadu 1922. V novém roce 1923 se mladému páru narodila 27. února dcera Milada.²⁶⁶ Během necelých tří let byl vyznamenán do hodnosti závodčího. K 1. lednu 1925 ho zemské velitelství v Praze přeložilo zpět do Čech, konkrétně do Horažďovic (odd. Prachatic). Tam se mladé rodině narodil dne 3. října 1926 syn Karel.²⁶⁷ Předposlední štací

²⁵⁸ Viz obrazová příloha č. 29.

²⁵⁹ Spíše se mnoho věcí pro budoucnost nedochovalo. Za řádky let se většina věcí vytratila neznámo kam.

²⁶⁰ Kromě těchto dovedností uměl mimo jiné jezdit obstojně na jízdním kole.

²⁶¹ Podle ověřených informací odborníky, kteří se o danou problematiku, první světové války a o historii rakousko-uherské armády, zabývají, autor zjistil, že Josef Suttý byl vyznamenán dvěma medailemi. První – vojenským křížem císaře Karla I. (tzv. Karltruppenkreuz) udělována vojákům, kteří byli na frontě v roce 1916 přes tři měsíce. Druhou – jubilejním či mobilizačním křížem v železné variantě udělován v roce 1914.

²⁶² Viz obrazová příloha č. 30.

²⁶³ Viz obrazová příloha č. 31.

²⁶⁴ Protifašistický odboj, Národní archiv (dále jen NA), Policejní ředitelství Praha II – prezidium – 1941–1950 (dále jen PP 1941-1950), 1706, S 129/16 Suttý.

²⁶⁵ Dnešní Ukrajina.

²⁶⁶ Viz obrazová příloha č. 32.

²⁶⁷ Protifašistický odboj, NA, PP 1941–1950, 1706, S 129/16 Suttý; Viz obrazová příloha č. 33.

se stala Kutná Hora, kde Suttý pobyl pouhé dva roky. K 15. listopadu 1932 následovalo povýšení a přeložení. Tentokrát do jižních Čech, do později osudových Bernartic.²⁶⁸

Obyvatelé Bernartic novou rodinu, která bydlela ve státním bytě č. 12., přijali povětšinou s otevřenou náručí. Rozuměli si. Děti chodily do mládežnických spolků²⁶⁹ a místní školy, manželka Matylda v domácnosti. I když vrchní strážmistr zdejší pátrací stanice působil velice přísně a budil v ostatních respekt, měl srdce na pravém místě. Choval se racionálně, avšak spravedlivě. Nikomu nenadržoval, ani svým podřízeným na stanici. Pobyt v jihočeské obci začal od 5. září 1934.²⁷⁰

Pokojnou atmosféru ovšem narušila postupně se probouzející pronacistická aktivita, která nastínila budoucí scénář Evropy a československých dějin v příštích několika letech. Od 30. září 1938 podstoupilo Československo na úkor Mnichovské dohody Německu pohraniční oblasti. Začalo období tzv. druhé republiky, které nebylo příliš dlouhé.²⁷¹

Od 15. března 1939 vznikl nový státní útvar – Protektorát Čechy a Morava.²⁷² Spadal pod správu Třetí říše a říšského protektora Konstantina svobodného pána von Neuratha, prezidenta dr. Emila Háchu a jeho vlády. S tím se pojily i různá oznámení, nařízení a omezování, které terorizovaly obyvatelstvo.²⁷³ Protektorátní četnictvo se tak muselo přizpůsobit tehdy současnému veřejnému pořádku, poslouchat a plnit poníženě německé příkazy. Bernartice nebyly výjimkou.

Ovšem nejtemnějším obdobím se pro všechny v protektorátu staly teprve roky 1941–1942. S nástupem nového zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha se rozpoutala obrovská mašinérie zabíjení, tzv. stanné právo. Popravy pohltily většinu tehdejších českých elit z řad inteligence, vojska a jiných organizací.²⁷⁴

²⁶⁸ Protifašistický odboj, NA, PP 1941-1950, 1706, S 129/16 Suttý.

²⁶⁹ SOKA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. I/1, pamětní kniha ochotnického spolku „Tyl“ 1889–1948.

²⁷⁰ Protifašistický odboj, NA, PP 1941-1950, 1706, S 129/16 Suttý.

²⁷¹ MIKOLÁŠEK, s. 10–14.; *Přítomnost*, 1. 3. 1939, XVI/9.

²⁷² Moravská orlice, 17. 3. 1939, LXII/77.

²⁷³ *Mobilizace v roce 1938 předválečné armády – Boje o československé hranice v roce 1939*. In: Československá armáda [online], [cit. 2024-17-04]. Dostupné z:

<https://armada.vojenstvi.cz/predvalecna/mobilizace/boje-o-ceskoslovenske-hranice-v-roce-1939.htm>.

²⁷⁴ Verordnungsblatt des Reichsprotektors in Böhmen und Mähren, 30. 9. 1941, XLVII/1941.

Situace se zhoršila a obzvláště pro bernartický region, když na území bývalého čs. státu přiletěli parašutisté z Anglie. Měli mnoho zaměření. Jedni z nich byli spojení s jihočeskou obcí – trojice z INTRANSITIVU Kindl, Grabovský, Lukašík, kteří se na padáku snesli v noci z 29. na 30. dubna 1942 do prostoru Padrt'ských rybníků v Brdech na Rožmitálsku. O existenci tří agentů věděla většina obce, pro které si osud stejně nakonec přišel.²⁷⁵

Zlom přišel 4., 12. a 19. června 1942, kdy bernartické obyvatele zatkla a odvěkla německá komanda včele s klatovskými kriminalisty gestapa. Konkrétně pro vrchního strážmistra Josefa Suttého a jeho dceru Miladu si Němci přišli 12. června v ranních hodinách při druhém ohledání obce. Ve vězení se s nimi zacházelo podobným způsobem jako s ostatními postiženými.²⁷⁶

Dálnopisem č. 450²⁷⁷, který Klatovy odeslaly 29. června 1942 ke schválení na ústředí do Prahy, nařídil stanný soud popravu bývalého vrchního strážmistra Josefa Suttého za napomáhání nepříteli. Rozsudek byl vykonán týž den na bývalé střelnici ve Spáleném lese v Lubech u Klatov, kterou dříve paradoxně pomáhal zbudovat.²⁷⁸ Padl za oběť salvy popravčí čtyř ve věku nedožitých padesáti let.

Jeho dceru, Miladu Suttou²⁷⁹, propustili 25. července 1942 z vazby klatovské věznice. Usilovala po novém životě a již nikdy nechtěla prožít znovu to, co se v nedávné minulosti její rodině a známým přihodilo. Naneštěstí ji dostihlo tábořské gestapo. Snažilo se dopátrat všeho, na co již přišli kolegové ze sousedních Klatov. Nic nového se však nedozvěděli.²⁸⁰

Z Tábora byla krátce omilostněna a puštěna na svobodu. To však nezůstalo delší dobu. 2. září 1942 opět chycena a převezena do Terezína.²⁸¹ Pro vězně znamenal Terezín jen přestupovou stanicí do koncentračních táborů ve východní Evropě. Dočasné umístění skončilo dnem 3. října 1942. Na adresu do Bernartic poslali Němci Miladině matce všechny

²⁷⁵ SLÁDEK, s. 34.

²⁷⁶ SOkA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 67–84.

²⁷⁷ Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.

²⁷⁸ V rodinných kruzích se po válce tradovalo, že údajně Josef Suttý odmítl pásku přes oči a jeho poslední slova byly: „Ať žije Československá republika!“; Dobový seznam popravených z 29. června 1942 v 19.00 ve Spáleném lese.

²⁷⁹ Viz obrazová příloha č. 34.

²⁸⁰ SOkA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 88–89.

²⁸¹ Údajně za protistátní činnost a napomáhání odboji.

cennosti a další předměty, co měla při sobě.²⁸² Do železničního vagonu pro odsouzence nastoupila s pořadovým číslem 22655 jako politická vězeňkyně do Osvětimi.

Jako politický vězeň nosila číslo 5402.²⁸³ V táboru smrti se dobrovolně přihlásila jako zdravotní ošetřovatelka v ženské sekci českých vězeňkyň, kde se šířila agresivní nákaza tyfu a úplavice. Za drastických podmínek, které ve vyhlazovacích prostorách panovaly, podlehla v pouhých dvaceti letech na následky onemocnění v odpoledních hodinách 8. prosince 1943 ve 14.30.²⁸⁴

²⁸² Viz obrazová příloha č. 35.

²⁸³ Viz obrazová příloha č. 36.

²⁸⁴ SOKA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947, s. 89.

8 Závěr

Jak již bylo naznačeno v úvodu práce, jedná se ve větší podstatě o nepříliš probádané téma. Zatímco o heydrichiádě je napsáno mnoho článků, studií, publikací, dokonce i seriálů a filmů, zůstává tematika INTRANSITIVU a Bernartic nedotčená, přestože si zasluhuje stejnou měrou veřejnou pozornost. Případ, který postihl samotný výsadek československé trojice vysazené v brdských prostorách nedaleko Rožmitálu a je zároveň spojován s tragickým osudem Bernartic, respektive s několika desítkami občanů, kteří hrdinně zemřeli na mýtině ve Spáleném lese, by neměl být jen lokální záležitostí.

Po shrnutí všech podstatných skutečností je třeba se vyjádřit k otázce, zda byl československý výsadek INTRANSITIVE přínosem či nikoliv. Ačkoliv se skupina pro svůj úkol jevila velmi schopnou, zápasila od počátku s nemalými problémy. Při prvním fungování doma se v doskokové oblasti nikdo z trojice nesešel. Každý jednal sám na vlastní pěst a dle pokynů z Anglie. Nebýt rodiny Viktorových, která bydlela nedaleko od místa seskoku, čet. Bohuslav Grabovský by jen těžko ukryl operační materiál. Další ranou se stal ten fakt, že při ohledávání místa po parašutistech v brdské oblasti byl nalezen 7. květnem 1942 padákový kontejner s destrukčním materiálem a potřebnými penězi, bez kterých nemohl výsadek prakticky v akci pokračovat. Proto byl INTRANSITIVE odkázán k nezdaru a jeho členové byli nuceni se stáhnout do ústraní. Ve finále všeho, pouze jeden z nich, tedy des. Vojtěch Lukašík, alias Vojtěch Bříza, svou vlast nezradil a bojoval až do konce svých dnů, kdy ho v obklíčení 8. prosince 1943 dostihlo gestapo v oblasti Slovácka. Velitel npor. Václav Kindl, alias Václav Procházka, alias Václav Král, zradil a spojil se s gestapem. Svou roli spolupracovníka vykonával se vší odhodlaností a zrazoval své kamarády. I pro něj si v roce 1944 přišla smrt, kde ho při akci v Nasavrkách paradoxně kriticky postřelil člen německých kriminalistů. Čet. Bohuslav Grabovský spolupracoval s gestapem jen sporadicky. Úkoly vykonával liknavě a s nechutí. I jemu se smrt nevyhnula. Na podzim roku 1944 byl popraven v Terezíně. Dle autora rozhodl jen lidský faktor jedince a zachování si osobní cti.

V návaznosti na první odstavec je potřeba si položit troufalou otázku, zda by se osudy neznámé jihočeské obce měly vůbec srovnávat s tragickým koncem Lidic a Ležáků? Dle autorova vyhodnocení určitě ano. Existuje k tomu hned několik důvodů. Roku 1942, přesněji v období po 27. květnu a 4. červnu, se v rámci tzv. druhého stanného práva rozjela brutální

vraždící mašinérie, jež měla za cíl povraždit co nejvíce provinilých, ale i nevinných českých občanů. Seběmenší důkaz o spolupráci či zmínka o atentátu, znamenala rovnou pro celou rodinu okamžitý a neodvratný rozsudek – smrt. Zatýkalo se, mučilo se a popravovalo. Němci od roku 1939, jakožto naši územní správci, drželi nad Čechami „ochrannou ruku“. Tímto závazkem ovšem nesměli vykonávat podobné brutality, jako v případě bojišť na východní frontě, kde lehlo popelem minimálně na několik stovek vesnic. Odplatou za atentát a úmrtí zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha bylo 10. června 1942 vyhlazení středočeské obce Lidice u Kladna. Vesnice byla vybrána náhodně a svou činností se její obyvatelé nijak neprojevíli proti německým nařízením. Otázka Bernartic měla být vyřešena o dva dny později, tedy 12 června 1942 v ranních hodinách. Ačkoliv zde místní odboj spolupracoval s trojicí z INTRANSITIVU, která obcí jen prošla a většina místních o jejich existenci věděla, měli Němci jasný důvod k tomu, aby si počínali podobně jako v případě Lidic. Díky mezinárodní negativní odezvě k vraždám z 10. června, Bernartice vyvázly. Neobešlo se to však bez obětí. Na popravišti ve Spáleném lese v Lubech u Klatov hrdinně zahynulo na 23 rodáků z Bernartic. Po právu se na tomto místě každoročně konají pietní akce, které se nesou ve smutném duchu k uctění památky obětem zemřelých. Ať už šlo o jakýkoliv zmařený život, který nešťastně vyhasl rukou německých okupantů, jejich odkaz by se měl neustále připomínat, protože díky nim tu dnes můžeme všichni spokojeně žít.

9 Seznam použitých zdrojů

Nevydané prameny

- Národní archiv, Policejní ředitelství Praha II – prezidium, S 129/16, 1706.
- Státní oblastní archiv v Plzni, f. Mimořádný lidový soud Klatovy, ka. 4, Přepisy dálnopisů klatovského gestapa.
- Státní Okresní Archiv Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. IIB/1–2, pamětní kniha 1935–1947.
- SOkA Písek, Archiv městyse Bernartice, sign. I/1, pamětní kniha ochotnického spolku „Tyl“ 1889–1948.
- Státní okresní Archiv Písek, Archiv obce Svatkovic, sign. IA/1, pamětní kniha (1902) 1930–1967.

Vydané prameny

- Český deník
- Lidové noviny
- Moravská orlice
- Polední list
- Pravda
- Přítomnost
- Večerník
- Verordnungsblatt des Reichsprotectors in Böhmen und Mähren
- Západočeský večerník
- Zpravodaj

Monografie

- AMORT, Čestmír, *Heydrichiáda*, Praha 1965.
- ČVANČARA, Jaroslav, *Akce atentát*, Praha 1991.
- ČVANČARA, Jaroslav, *Někomu život, někomu smrt. Československý odboj a nacistická okupační moc (1939-1941)*, Praha 2008.
- HANÁK, Vítězslav, *Muži a radiostanice tajné války*, Dvůr Králové nad Labem 2002.
- JELÍNEK, Zdeněk, *Muzeum a současnost. Operace Intransitive a Tin*, Roztoky u Prahy 1984.
- JELÍNEK, Zdeněk, *Operace Silver A*, Praha 2010.
- JIRÁK, Jan, *70 let od heydrichiády*, Klatovy 2013.
- JIRÁK, Jan, *Každodennost druhého období okupace Klatov*, Klatovy 2013.
- KAMENÍK, Václav, *Noční výsadek*, České Budějovice 1986.
- KRÁL, Václav, *Zločiny proti Evropě*, Praha 1964.
- LAŠTOVIČKA, Bohuslav, *V Londýně za války. Zápasy o novou ČSR 1939–1945*, Praha 1960.
- LOUDA, Vlastimil, *Lidice: Čin krvavého teroru a porušení zákonů i základních lidských práv*, Praha 1945.
- MIKOLÁŠEK, František, *Bernartice*, Bernartice 2001.
- MIKOLÁŠEK, František, *Tenkrát byla válka: Bernartice 1938-1945*, Bernartice 2002.
- PACNER, Karel, *Československo ve zvláštních službách (1939-1945) díl II.*, Praha 2002.
- PASÁK, Tomáš, *Generál Alois Eliáš a odboj*, Praha 1991.
- REICHL, Martin, *Cesty osudu*. Cheb 2004.
- SLÁDEK, Oldřich, *Přicházeli z nebe*, Praha 1993.
- STŘELEČEK, Jan, *Protifašistický odboj a jeho památná místa na okrese Klatovy*, Klatovy 1985.
- ŠOLC, Jiří, *Bylo málo mužů*, Praha 1990.
- TICHÝ, Antonín, *Živé nás nedostanou*, Liberec 1969.
- TRUPAR, Maximilián, *Bohuslav Grabovský*, Opava 1982.

- VAŠEK, František, ČERNÝ, Vladimír, BŘEČKA, Jan, *Místa ztropená krví. Kounicovy studentské koleje v Brně v letech nacistické okupace 1939-1945*, Brno 2015.

Články v časopise

- ČVANČARA, Jaroslav, *TENTANDO SUPERABIMUS – Odvahou zvítězíme. Paměť a dějiny*. In: Praha. Ústav pro studium totalitních režimů České republiky 6, 2012, 2, s. 123–124.
- HÁLA, František, VELFL, Josef, *Příběh Jaroslava Pompla*. In: Podbrdsko. Sborník Státního okresního archivu v Příbrami 17, 2010, s. 112.
- FRANKENBERG, Otakar, *Historie a vojenství*. In: Časopis Historického ústavu Armády ČR 17, 1969, 2, s. 282–283.

Studie ve sborníku

- JIRÁK, Jan, *Každodennost druhého období okupace Klatovy – heydrichiáda*. In: HŮRKOVÁ, Jindra (ed.), *Sborník z prací z historie a dějin umění*, Klatovy 2013, s. 265–327.

10 Internetové zdroje

- BOŘÍKOVÁ, Barbora, *Odboj na okrese Plzeň-sever za druhé světové války*, diplomová práce, Praha 2012. Dostupné z:
https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/39795/DPTX_2011_2_0_76966_0_107432.pdf?sequence=1&isAllowed=y. [cit. 2024-04-25].
- CIBULKOVÁ, Karolína, *Klatovské gestapo v roce 1942*, bakalářská práce, Plzeň 2015. Dostupné z:
<https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/19361/1/Klatovske%20gestapo%20v%20roce%201942.%20K.Cibulkova.pdf>.
- *Hitler řval, ale Göring byl ďábel. Před 80 lety Hácha „vložil český národ do rukou vůdce“*. In: ČT24, ČTK [online], [cit. 2024-19-04]. Dostupné z:
<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/hitler-rval-ale-goering-byl-dabel-pred-80-lety-hacha-vlozil-cesky-narod-do-rukou-vudce-68131>.
- *Mapa trasy klatovských kriminalistů ze Singerovy vily do jihočeských Bernartic*. In: Z Singerova vila do Bernartic u Milevska [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z:
<https://www.google.com/maps/dir/Singerova+Vila,+N%C3%A1rodn%C3%ADch+mu%C4%8Dedn%C3%ADk%C5%AF+192,+339+01+Klatovy+IV/Bernartice,+Bernartice+u+Milevska/@49.327778,13.5099709,10z/data=!3m1!4b1!4m13!4m12!1m5!1m1!1s0x470acfbdcf5bc6f7:0xf6b25ac3acb47f55!2m2!1d13.2999373!2d49.3916679!1m5!1m1!1s0x470b58cb82c1903f:0x400af0f6614b9e0!2m2!1d14.3810178!2d49.3688988?authuser=0&entry=ttu>.
- *Mapa trasy na popraviště do Spáleného lesa v Lubech u Klatov*. In: Z Singerova vila do Památník obětem heydrichiády ve Spáleném lese [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z:
https://www.google.com/search?q=jak+zkop%C3%ADrovat+p%C5%99esnou+adresu+webov%C3%A9+str%C3%A1nky+word&sca_esv=be28ded1030cfada&biw=1528&bih=708&sxsrf=ACQVn08G6WahipTz2UIClN8zCzyPshycYA%3A1714056728217&ei=GG4qZrztDNOC9u8Pu7mqQ&udm=&ved=0ahUKEwi82aPzzt2FAxVTgf0HHbucCkUQ4dUDCBA&uact=5&oq=jak+zkop%C3%ADrovat+p%C5%99esnou+adresu+webov%C3%A9+str%C3%A1nky+word&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcnAiNWphayB6a29ww61yb3ZhdCBwxZllc25vdSBhZHIlc3Ugd2Vib3bDq

SBzdHLD0W5reSB3b3JkMgUQIRigAUiaD1DuBVi5DXABeACQAQCYAcwBo
AHlBqoBBTEuNC4xuAEDyAEA-
AEBmAlGoAKmBsICChAAGLADGNYEGEeYAwCIBgGQBgiSBwUxLjQuMa
AHwBo&sclient=gws-wiz-serp.

- *Mobilizace v roce 1938 předválečné armády – Boje o československé hranice v roce 1939.* In: Československá armáda [online], [cit. 2024-17-04]. Dostupné z: <https://armada.vojenstvi.cz/predvalecna/mobilizace/boje-o-ceskoslovenske-hranice-v-roce-1939.htm>.
- *Na Škodovy závody cílil britský nálet. Akce Canonbury ale selhala.* In: ČT24, ČTK, Techmania, [online], [cit. 2024-20-04] Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/na-skodovy-zavody-cilil-britsky-nalet-operace-canonbury-ale-selhala-97386>.
- *Pamětní deska František Švec.* In: Spolek pro vojenská pietní místa [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z: <http://www.vets.cz/vpm/27960-pametni-deska-frantisek-svec/>.
- *Pamětní deska obětem druhé světové války a generálu Krzákovi.* In: Spolek pro vojenská pietní místa [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z: <https://www.vets.cz/vpm/18401-pametni-deska-obetem-2-svetove-valky-a-generalu-krzakovi/#18401-pametni-deska-obetem-2-svetove-valky-a-generalu-krzakovi>.
- *Pomník obětem druhé světové války.* In: Spolek pro vojenská pietní místa [online], [cit. 2024-15-04]. Dostupné z: <https://www.vets.cz/vpm/2845-pomnik-obetem-2-svetove-valky/#2845-pomnik-obetem-2-svetove-valky>.
- *Za policejní prapor 316 mjr. d. Sch. Wilhelm Ochse.* In: Dislokace Schutzpolizei v protektorátu v roce 1941 [online], [cit. 2024-20-04] Dostupné z: <https://www.fronta.cz/dislokace-schutzpolizei-v-protektoratu-v-roce-1941>.

11 Resumé

The topic of the author's bachelor's thesis is not widely known in either the Czech Republic or abroad. However, it rightfully holds the same importance as the Heydrich terror. The author focuses primarily on the involvement of several dozen brave individuals in anti-Nazi resistance in the Písek region in 1942. However, their efforts were thwarted by the Klatovy unit of Gestapo criminal investigators. The topic is elaborated upon in seven main chapters. In the first half, the author explains the role of the INTRANSITIVE parachute mission and the unfortunate end of the trio of its members. In the second half, the focus shifts to the South Bohemian village of Bernartice and its local resistance. This section is accompanied by a description of how prisoners were interrogated and tortured in the infamous Singer Villa (the headquarters of the Klatovy Gestapo). The penultimate chapter describes the tragic events perpetrated by the Nazis in the Spálený Les in June 1942. Under the second state of emergency, anyone could be judged, sentenced, and executed for the slightest offense. The final moments of 23 residents of Bernartice are evident here. In the concluding section, the author mentions his relatives – the Suttý family. Chief Warrant Officer Josef Suttý, a "tracker," actively collaborated with the resistance through his work. He did not fear death. He knew he was acting against the regime, but he did not betray his convictions. His daughter died under dramatic circumstances a year later in Auschwitz. This work is dedicated to all the victims and surviving relatives of the massacres in the Spálený Les.

12 Přílohy

Seznam obrazových příloh

- Obrazová příloha č. 1: Pochod německých vojsk v březnu 1939 po Václavském náměstí v Praze
- Obrazová příloha č. 2: Reinhard Heydrich
- Obrazová příloha č. 3: Atentát 27. května 1942
- Obrazová příloha č. 4: Sídlo klatovského gestapa
- Obrazová příloha č. 5: Klatovské gestapo
- Obrazová příloha č. 6: INTRANSITIVE a TIN při společné fotografii
- Obrazová příloha č. 7: Výsadek v okolí Padrt'ských rybníků v Brdech
- Obrazová příloha č. 8: Rafinérie minerálních olejů v Kolíně
- Obrazová příloha č. 9: kpt. Leo Anderle
- Obrazová příloha č. 10: Handley Page Halifax
- Obrazová příloha č. 11: npor. Václav Kindl
- Obrazová příloha č. 12: čet. Bohuslav Grabovský
- Obrazová příloha č. 13: des. Vojtěch Lukašík
- Obrazová příloha č. 14: Zátah na Lukašíka
- Obrazová příloha č. 15: Heinrich Winkelhofer
- Obrazová příloha č. 16: Poválečná výpověď četnického strážmistra Václava Františka Svobody
- Obrazová příloha č. 17: Poválečná výpověď manželky četnického strážmistra Josefa Vohlídala
- Obrazová příloha č. 18: František Švec
- Obrazová příloha č. 19: Táborské gestapo
- Obrazová příloha č. 20: Poválečná výpověď četnického strážmistra Václava Františka Svobody (2.)
- Obrazová příloha č. 21: Anonymní dopis
- Obrazová příloha č. 22: Pamětní deska sedmi padlým parašutistům
- Obrazová příloha č. 23: Výnos K. H. Franka
- Obrazová příloha č. 24: Popravčí četa
- Obrazová příloha č. 25: Odvod na popraviště

- Obrazová příloha č. 26: Rána z milosti
- Obrazová příloha č. 27: Nandávání mrtvých těl do rakví
- Obrazová příloha č. 28: Seznam zavražděných z 29. června 1942
- Obrazová příloha č. 29: Josef Suttý
- Obrazová příloha č. 30: Josef Suttý během první světové války
- Obrazová příloha č. 31: Kvalifikační list Josefa Suttého
- Obrazová příloha č. 32: Narození Milady Sutté
- Obrazová příloha č. 33: Syn Karel Suttý
- Obrazová příloha č. 34: Milada Suttá
- Obrazová příloha č. 35: Pozůstalosti z Terezína
- Obrazová příloha č. 36: Přiřazené č. 5402

Obrazová příloha č. 1: Pochod německých vojsk v březnu 1939 po Václavském náměstí v Praze²⁸⁵

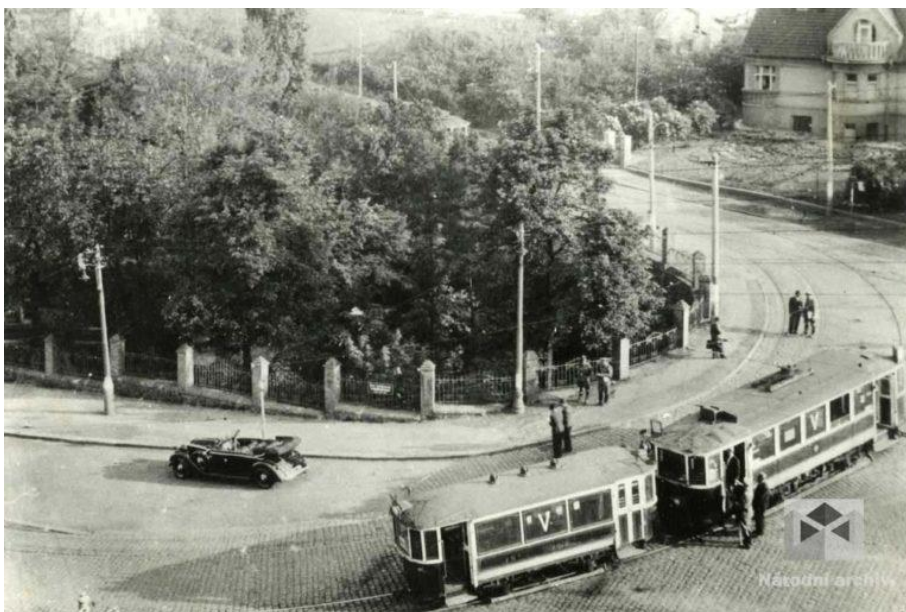
Obrazová příloha č. 2: Reinhard Heydrich²⁸⁶

²⁸⁵ *Pochod německých vojsk Prahou.* In: *Obrazem. Den, kdy Hitler shlédl na Prahu z oken Hradu. Před 85 lety začala okupace* [online], [cit. 2024-04-26]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/foto-75-let-od-okupace/r~fa3048eeab7111e3944b0025900fea04/r~i:photo:224710/>.

²⁸⁶ *Zastupující říšský protektor SS-Obergruppenführer a generál policie.* In: *Český rozhlas* [online], [cit. 2024-04-26]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/atentat-na-reinharda-heydricha-210-8009840>.

Obrazová příloha č. 3: Atentát 27. května 1942²⁸⁷

Obrazová příloha č. 4: Sídlo klatovského gestapa²⁸⁸

²⁸⁷ *Atentát 27. května 1942*. In: Národní archiv [online], [cit. 2024-04-26]. Dostupné z: <https://www.nacr.cz/labyrint/labyrintem-dejin-ceskych-zemi/leta-zmaru-a-nadeji/rok-1942-27-kveten>.

²⁸⁸ *Sídlo klatovského gestapa – Singerova vila*. In: Osobní foto album autora.

Obrazová příloha č. 5: Klatovské gestapo²⁸⁹

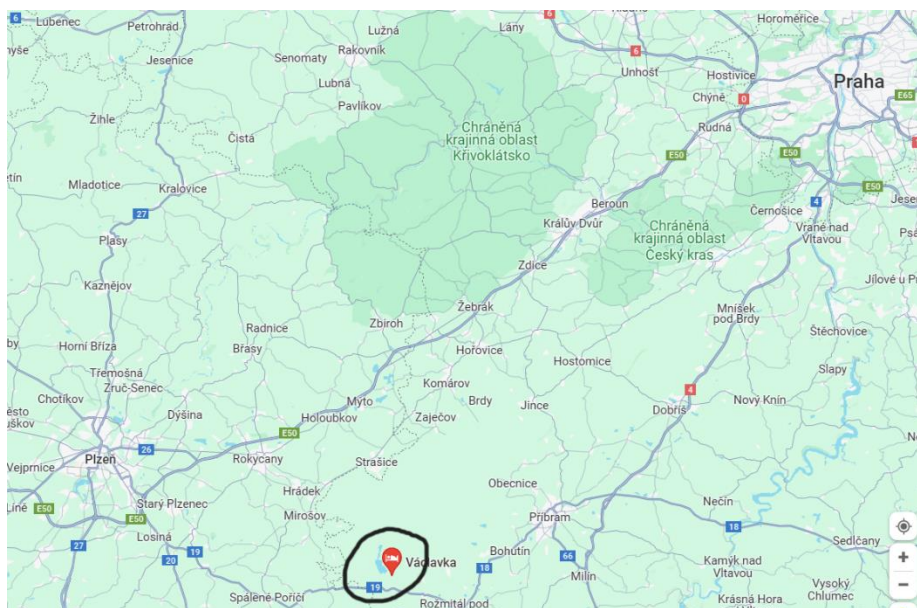
Obrazová příloha č. 6: INTRANSITIVE s TINEM²⁹⁰

²⁸⁹ *Klatovské gestapo*. In: Šumavský rozcestník [online], [cit. 2024-04-26]. Dostupné z: <https://www.sumava.cz/rozcestnik/vojenske/vojaci/klatovske-gestapo/>.

²⁹⁰ *Paraskupina Intransitive*. In: Šumavský rozcestník [online], [cit. 2024-04-26]. Dostupné z: <https://www.sumava.cz/rozcestnik/vojenske/vojaci/paraskupina-intransitive/>.

Obrazová příloha č. 7: Padrťské rybníky v Brdech²⁹¹

Obrazová příloha č. 8: Rafinérie minerálních olejů v Kolíně²⁹²

²⁹¹ Pohled z dnešní mapy *doskokové oblasti z 29.–30. dubna 1942*. In: Google Maps [online], [cit. 2024-04-26]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/@49.654765,13.7639845,12z?authuser=0&entry=ttu>.

²⁹² *Kolín – KORAMO, tehdy Vacuum Oil Company*. In: Cesty a památky [online], [cit. 2024-04-26]. Dostupné z: <https://www.cestyapamatky.cz/kolinsko/kolin/koramo>.

Obrazová příloha č. 9: kpt. Leo Anderle²⁹³

Obrazová příloha č. 10: Handley Page Halifax²⁹⁴

²⁹³ LEO ANDERLE / 24. května 1913–10. prosince 1942. In: VHÚ Praha [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: <https://www.vhu.cz/leo-anderle-24-kvetna-1913-10-prosince-1942/>.

²⁹⁴ Handley Page Halifax. In: Wikipedia [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Handley_Page_Halifax.

Obrazová příloha č. 11: npor. Václav Kindl²⁹⁵

Obrazová příloha č. 12: čet. Bohuslav Grabovský²⁹⁶

²⁹⁵ *Npor. Václav Kindl*. In: Wikipedia [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1clav_Kindl.

²⁹⁶ *Čet. Bohuslav Grabovský*. In: Rota Nazdar [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: <https://rotanazdar.cz/?p=6032&lang=cs>.

Obrazová příloha č. 13: des. Vojtěch Lukašík²⁹⁷

Obrazová příloha č. 14: Zátah na Lukašíka²⁹⁸

²⁹⁷ Des. Vojtěch Lukašík. In: Rota Nazdar [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: <https://rotanazdar.cz/?p=6032&lang=cs>.

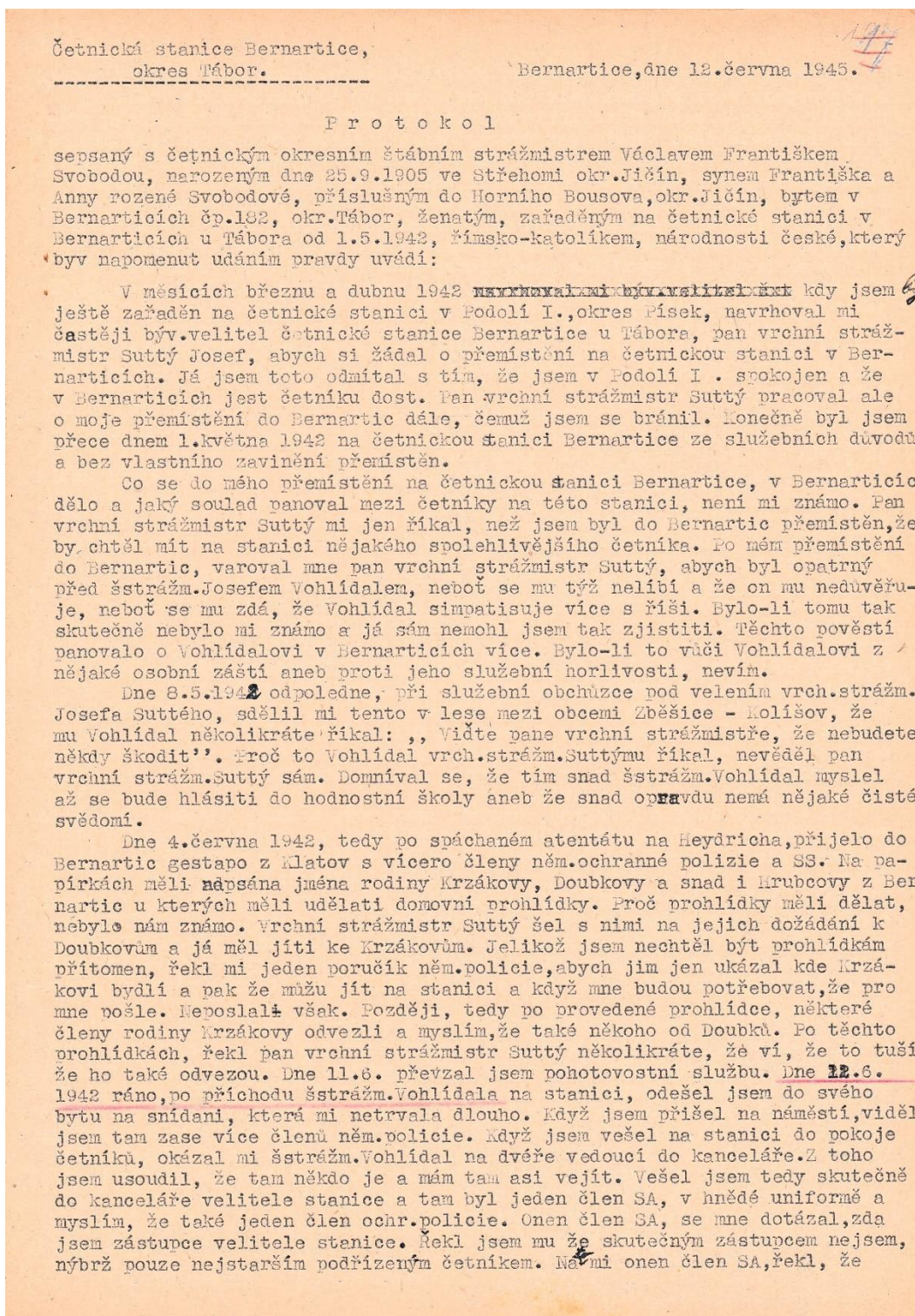
²⁹⁸ Němcům vyhodil most, doma padl v přestřelce. Gestapu ho udali sousedé. In: iDNES [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/parasutista-vysadkar-svetova-valka-chropyne-vojtech-lukastik.A210709_125023_zlin-zpravy_ppr.

Obrazová příloha č. 15: Heinrich Winkelhofer²⁹⁹

²⁹⁹ *Heinrich Winkelhofer*. In: Wikipedia [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Heinrich_Winkelhofer.

Obrazová příloha č. 16: Poválečná výpověď četnického strážmistra Václava Františka Svobody³⁰⁰

³⁰⁰ Poválečná výpověď četnického strážmistra Václava Františka Svobody. In: NA, Policejní ředitelství Praha II – prezidium, S 129/16, 1706.

Obrazová příloha č. 16: Poválečná výpověď četnického strážmistra Václava Františka Svobody³⁰¹

Příl. č. 18 30

velitel stanice byl právě před chvílí německou ochrannou policií zatčen a abych tedy vedl stanici dále sám tak, jako by se nic nestalo. Dále mi nařídil abych o zatčení velitele stanice vyrozuměl nejbližšího našeho vyššího představeného. Chtěl jsem vyrozumět okresního četnického velitele pana por. Michala v Milevsku ale onen člen SA. nařídil vyrozumět pouze velitele četn. oddělení v Písku a nedovolil ani učinit hlášení zástupci velitele oddělení. Hlášení muselo být krátké a vedené pouze v řeči německé. Onen člen SA. stál u mne u telefonu. Důvod zatčení mi sdělen nebyl. Teprve po jeho odchodu, vyrozuměl jsem i okr. četn. velitele v Milevsku, por. Michala.

Po zatčení pana vrchního strážmistra Suttého, byl jsem členy gestapa z Klatov, vyslýchán i já v kanceláři, co je mi známo o parašutistech, kteří se objevili v Bernarticích. Já odvětil, že mi o tom není známo ničeho a že jsem v Bernarticích vůbec málo obeznámen, neboť jsem tu nastoupil službu teprve dne 1.5.1942. Pak byli vyslýcháni v pokoji četníků též štábní strážmistři Rudolf Zámečník a Josef Vohlídal, kteří též tvrdili, že jim není o věci nic známo.

Nevím, že by v mé přítomnosti hlásil š. strážm. Vohlídal, vrch. strážm. Suttému něco o parašutistech v Bernarticích. Pakli se tak stalo, bylo to v době, kdy já ještě v Bernarticích nebyl, tedy před 1.5.1942.

Dne 19. června 1942 obdržel š. strážm. Josef Vohlídal poštou anonymní dopis, adresovaný přímo jemu, ve kterém bylo několik českých lidí z Bernartic a okolí, mezi nimi též vrch. strážm. Suttý, obviňování z protistátní činnosti vůči říši. /: opis tohoto dopisu jest u spisů připojen:/. Š. strážm. Vohlídal nevěděl co má s dopisem učinit a já mu dával na srozuměnou, že je nejlépe takové dopisy hodit do kmenů. Š. strážm. Vohlídal, snad z obavy o svoji osobu, nechtěl dopis zničit, nýbrž předložil ho na patřičné místo, t. j. gestapu do Tábora. Vyrozuměl jsem telefonicky okr. četn. velitele v Milevsku pana por. Michala, kdyby byl tak laskav a mohl do Bernartic zajet, že tu máme nějakou choulostivou věc o které mu nemohu blíže telefonem říci a že se v té věci, anonymním dopise, jedná o pana vrch. strážm. Suttého. Pan poručík Michal také skutečně do Bernartic přijel. Když i on viděl, že se nedá dopis zničit, vzal si ho s sebou do Milevska k o fotografování /jednalo se hlavně o rukopis/a potom byl skutečně gestapu v Táboře předložen. Bylo-li předloženo ohoho dopisu vrch. strážm. Suttému k tíži, nedozvěděl jsem se. Š. strážm. Vohlídal se obával dopis zničit.

Dne 28.10.1942 o 8 hodině, oznámil soustružník Josef Šimek z Bernartic čp. 114, š. strážm. Josefu Vohlídalovi, že u něho byl syn rolníka Krupky z Bilinky, okres Písek a říkal mu, že obecní starosta v Bilince Jan Kolář, má v tajném držení nějaké zbraně. Toto mi š. strážm. Vohlídal skutečně na stanici také hlásil a chtěl, aby to bylo hlášeno gestapu do Tábora. Poněvadž se nejednalo o náš obvod, řekl jsem, že se to postoupí četnické stanici v Podolí I, okr. Písek, ať si tato další zařídí. Skutečně jsem této stanici písemné hlášení učinil a sám jej tam osobně dovezl, bych je také mohl ústně o věci informovat, neb telefonování jsem mnoho nedůvěřoval, že by to mohl někdo odposlouchat.

Jinak nemohu proti š. strážm. Vohlídalovi vyslovit nic, čímž by se byl proti českému národu nějak provinil a pokud jsem s ním na stanici v Bernarticích sloužil, vycházeli jsme spolu velice dobře. Že by měl nějaké zvláštní styky s příslušníky gestapa, policie, četnictva atd. /říšskými/ není mi známo. Přišli-li někdy na stanici a Vohlídal nebyl přítomen, ptávali se kde je ten tlustý četník, jménem ho obvykle nejmenovali a nechávali ho pozdravovat. To ale činili také i u ostatních nás, když jsme právě na stanici nebyli.

Měl-li by býval š. strážm. Vohlídal nějaké zvláštní styky s těmito něm. orgány, musel by tak býval činit tajně, tedy bez mého vědomí.

Více nemám ničeho k podotknutí.

Skončeno, přečteno a podepsáno.

Václav František Svoboda
četn. okr. štábní strážmistr. 86

*redakce:
red. štábní Josef Šimek*

³⁰¹ Poválečná výpověď četnického strážmistra Václava Františka Svobody. In: NA, Policejní ředitelství Praha II – prezidium, S 129/16, 1706.

Obrazová příloha č. 17: Poválečná výpověď manželky četnického strážmistra Josefa Vohlídala³⁰²

Prot. č. 24

Četnická stanice Bernartice, Bernartice, dne 11. června 1945. *39*
37
okres Tábor.

P r o t o k o l

sepsaný dne 11. června 1945 s manželkou okresního štábního strážmistra Marií Vohlídalovou z Bernartic, č.p.99, okr.Tábor, narozenou dne 22.3. 1919 v Bernarticích, okr. Tábor, přísl. do Čížova okr. Jihlava, vyznání katolického, která byvše napomenuta k udání pouhé pravdy uvádí :

Asi v měsíci červnu 1942 / přesné datum si nepamatuji / přišel jednoho dne můj muž v doprovodu jednoho Němce /zda to byl člen gestapa nebo někdo jiný také nevím / přivedli sebou Jiřinu Krzákovou, 21 roků starou, dceru popravených Severina a Antonie Krzákových z Bernartic, a onen Němec mi nařídil německy, abych Krzákovou ve svém bytě osobně a důkladně prohlédla. Protože jsem mu nerozuměla, můj muž mi to přeložil a řekl mi, abych to provedla. Prohlídku Krzákové jsem provedla v kuchyni svého bytu a muž a onen Němec stáli u dveří v předsíni.

Pokud se pamatuji, při tehdejší prohlídce jsem u Krzákové nic ne našla. Po skončené prohlídce z mého bytu všichni tři odešli. Kam, to nevím, protože můj muž mi nikdy o služebních věcech nic neřekl.

Později, / přesné datum nevím, ale bylo to v létě 1942 / přišel můj muž domů a přivedl sebou 2 nebo 3 gestapáky a řekl mě, abych jim dala tu polévku, co jsme měli pro sebe. Nalila jsem každému talíř polévky a když ji snědli, chvíli poseděli, kouřili a pak zase odešli.

Více nemohu k událostem z roku 1942 zde v Bernarticích podotknouti.

Skončeno, přečteno a podepsáno.

Svědák:
prohlašuji
Josef Lykara

Mari Vohlídalová
Bernartice č.99.

95

³⁰² Poválečná výpověď manželky četnického strážmistra Josefa Vohlídala. In: NA, Policejní ředitelství Praha II – prezidium, S 129/16, 1706.

Obrazová příloha č. 18: František Švec³⁰³

Obrazová příloha č. 19: Táborské gestapo³⁰⁴

³⁰³ *František Švec*. In: Městys Bernartice [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: <https://www.bernartice.cz/mestys/o-mestysu/>.

³⁰⁴ *Táborské gestapo*. In: iDNES, Heydrichiáda pod Svatou Horou [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: https://www.impuls.cz/regiony/praha/vyssi-princip-kniha-fil-drda-a-jak-to-bylo-ve-skutecnosti.A150507_000032_imp-praha_kov/tisk.

Obrazová příloha č. 20: Poválečná výpověď četnického strážmistra Václava Františka Svobody (2.)³⁰⁵

že ho také odvezou. Dne 11.6. převzal jsem pohotovostní službu. Dne 12.6. 1942 ráno, po příchodu štražm. Vohlídala na stanici, odešel jsem do svého bytu na snídání, která mi netrvala dlouho. Když jsem přišel na náměstí, viděl jsem tam zase více členů něm. policie. Když jsem vešel na stanici do pokoje četníků, okázal mi štražm. Vohlídala na dvéře vedoucí do kanceláře. Z toho jsem usoudil, že tam někdo je a mám tam asi vejít. Vešel jsem tedy skutečně do kanceláře velitele stanice a tam byl jeden člen SA, v hnědé uniformě a myslím, že také jeden člen ochr. policie. Onen člen SA, se mne dotázal, zda jsem zástupce velitele stanice. Řekl jsem mu že skutečným zástupcem nejsem, nýbrž pouze nejstarším podřízeným četníkem. Na mě onen člen SA, řekl, že

velitel stanice byl právě před chvílí německou ochrannou policií zatčen a abych tedy vedl stanici dále sám tak, jako by se nic nestalo. Dále mi nařídil abych o zatčení velitele stanice vyrozuměl nejbližšího našeho vyššího představeného. Chtěl jsem vyrozuměti okresního četnického velitele pana por. Michala v Milevsku ale onen člen SA. nařídil vyrozuměti pouze velitele četn. oddělení v Písku a nedovolil ani učiniti hlášení zástupci velitele oddělení. Hlášení muselo být krátké a vedené pouze v řeči německé. Onen člen SA. stál u mne u telefonu. Důvod zatčení mi sdělen nebyl. Teprve po jeho odchodu, vyrozuměl jsem i okr. četn. velitele v Milevsku, por. Michala.

Po zatčení pana vrchního strážmistra Suttého, byl jsem členy gestapa z Klatov, vyslýchán i já v kanceláři, co je mi známo o parašutistech, kteří se objevili v Bernarticích. Já odvětil, že mi o tom není známo ničeho a že jsem v Bernarticích vůbec málo obeznámen, neboť jsem tu nastoupil službu teprve dne 1.5.1942. Pak byli vyslýcháni v pokoji četníků též štábní strážmistři Rudolf Zámečník a Josef Vohlídala, kteří též tvrdili, že jim není o věci nic známo.

Nevím, že by v mé přítomnosti hlásil štražm. Vohlídala, vrch. strážm. Suttému něco o parašutistech v Bernarticích. Pakli se tak stalo, bylo to v dbě, kdy já ještě v Bernarticích nebyl, tedy před 1.5.1942.

Obrazová příloha č. 21: Anonymní dopis³⁰⁶

Přesné znění dopisu!

Hrubec holič dostal od syna z Francie /Rudolfa/ dopis na podzim roku 1938 dopis, to musí dovědět listonoš Kubiček který mu jej dodal. Byl jsem v kanceláři když si o tom povídali listonoši že dostal dopis z Francie od důstojníka. Pak je to boháč který má 200.000 tisíc v záložně ten nepatří do st. služby. Pak je to velké přivrženec Beneše ten dostal od strany na 50 tisíc na chalupu.

U Čunáta v Jestřebicích řekl před parma neděli že se těší až se zase Beneš vrátí a jeho syn s ním.

Ty Židy už by měli být pryč oni chodí mezi lidí dělají propagandu pro Beneše a Mikají, že se těší že tu ostanou. U Rubína se schází a tam řekli že ten horský kat už pošel to myslí gen. Heydricha To jsem slyšel od dr. Weiskopfa a od inž Weigla já poslouchal u Rubína v zahradě.

Viděl jsem kol 20 května přijet autobusem člověka kterého tu nevidám šel k Hrubcovi do holírny po šesté večer podle řeči jak mluvil v autobuse byl to asi slovak neb moravak moh to být taky nějaký ten agent. P. Suty vrchní ten byl taky Benešovec ten nadržoval těm 3 rodinám říkal že až se vrátí ti 3 důstojníci že je bude vítat s kyticí. To chci aby věděla říšská policie to udávám a zároveň píši na jsem udělal u Vás udání že německy neumím budem vědět jak se zachováte. Jest-li jste dobrý Čech. Když to nevyšetříte tak to udám na Vás policii.

Dobrý soused z Bernartic.

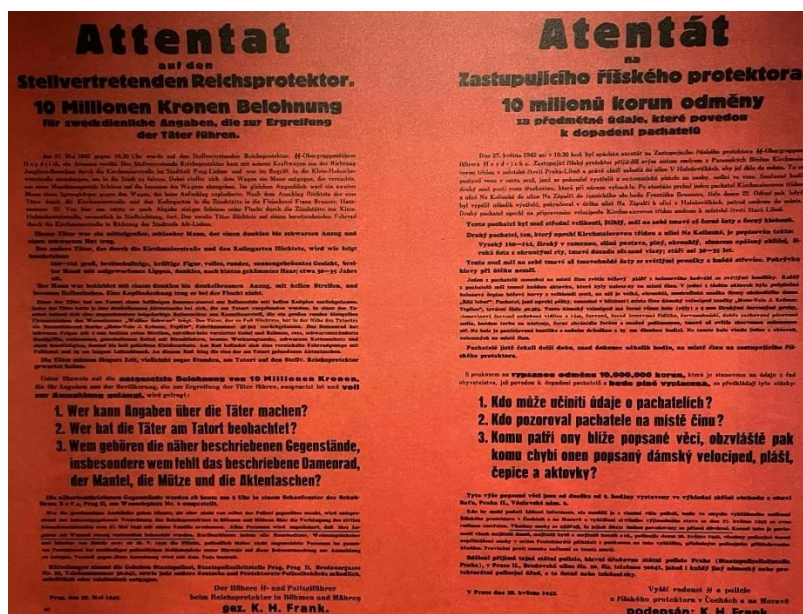
³⁰⁵ Poválečná výpověď četnického strážmistra Václava Františka Svobody (2.). In: NA, Policejní ředitelství Praha II – prezidium, S 129/16, 1706.

³⁰⁶ Anonymní dopis Vohlídala. In: NA, Policejní ředitelství Praha II – prezidium, S 129/16, 1706.

Obrazová příloha č. 22: Pamětní deska sedmi padlým parašutistům³⁰⁷

Obrazová příloha č. 23: Výnos K. H. Franka³⁰⁸

³⁰⁷ Pamětní deska sedmi padlým parašutistům v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze. In: Osobní fotoalbum autora 2023.

³⁰⁸ Výnos K. H. Franka po atentátu na zastupujícího říšského protektora. In: Osobní fotoalbum autora 2023.

Obrazové přílohy č. 24: Popravčí četa³⁰⁹

³⁰⁹ *Popravčí četa*. In: Šumavský rozcestník [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: <http://www.sumava.cz/rozcestnik/vojenske/pomniky/pamatnik-spaleny-les/>.

Obrazové přílohy č. 25: Odvod na popraviště³¹⁰

³¹⁰ *Odvod na popraviště*. In: Šumavský rozcestník [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: <http://www.sumava.cz/rozcestnik/vojenske/pomniky/pamatnik-spaleny-les/>.

Obrazová příloha č. 26: Rána z milosti³¹¹

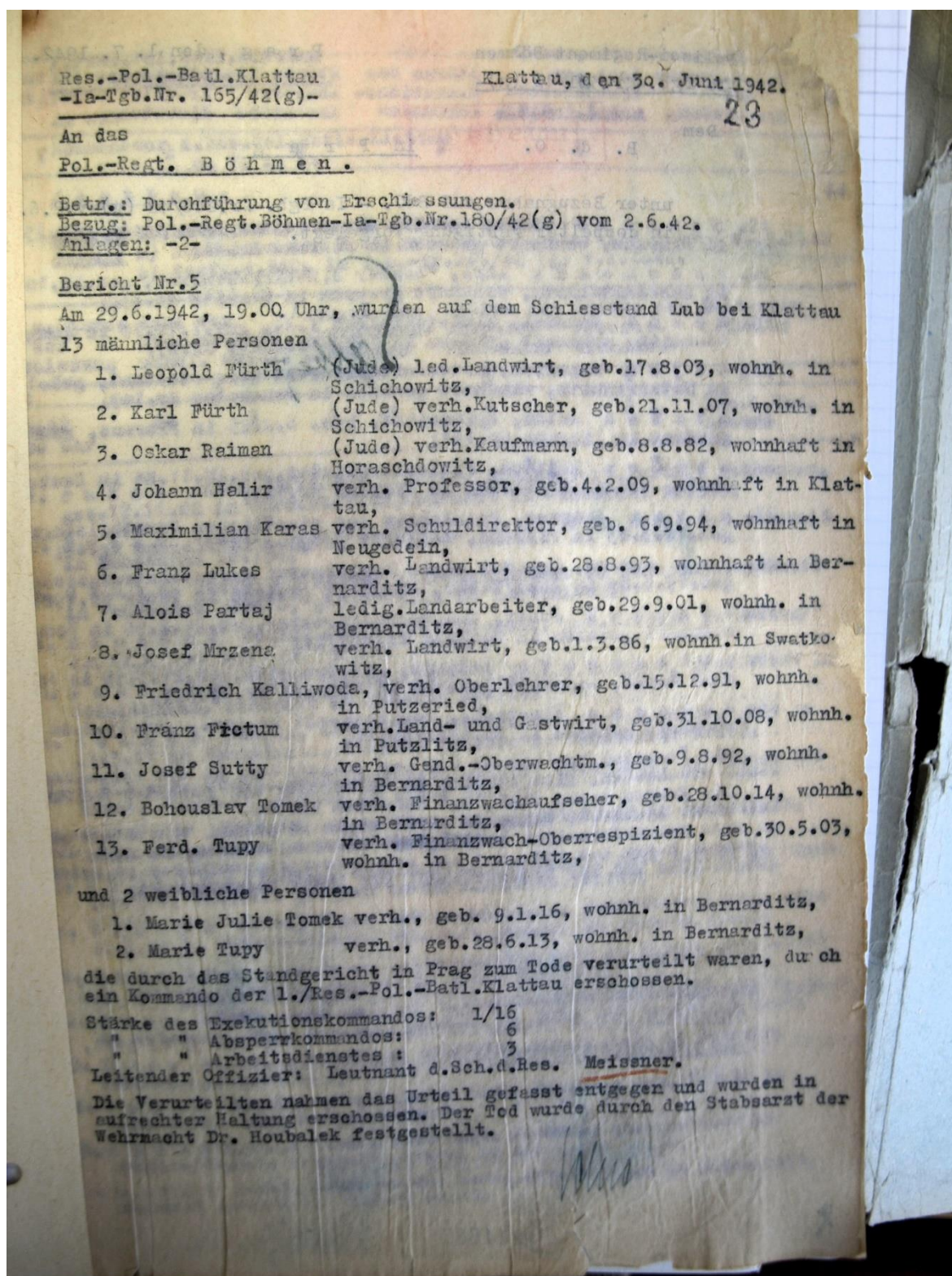

³¹¹ *Rána z milosti*. In: Šumavská galerie [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: <http://www.sumava.cz/galerie/vojenske/pomniky/pamatnik-spaleny-les-klatovy-luby/>.

Obrazová příloha č. 27: Nandávání mrtvých těl do rakví³¹²

³¹² *Nandávání mrtvých těl do rakví.* In: Šumavská galerie [online], [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: <http://www.sumava.cz/galerie/vojenske/pomniky/pamatnik-spaleny-les-klatovy-luby/>.

³¹³ Seznam zavražděných. In: Osobní fotoalbum autora 2023.

Obrazová příloha č. 29: Josef Suttý³¹⁴

Obrazová příloha č. 30: Josef Suttý za první světové války³¹⁵

³¹⁴ *Vrchní strážmistr Josef Suttý.* In: Osobní fotoalbum autora 2023.

³¹⁵ *Josef Suttý jako řadový voják armády Rakouska-Uherska.* In: MIKOLÁŠEK, František. *Tenkrát byla válka. Bernartice 1938–1945.*

Obrazová příloha č. 31: Kvalifikační list³¹⁶

Jméno		<i>Suttý Josef</i>	
Hodnost		vrchní strážmistr štábní strážmistr, <i>prvního</i>	
Den a místo narození		8.8.1892 Dolní Lhota okr.Klatovy,	
Příslušnost /:obec,okres,země:/		Dolní Lhota okr.Klatovy-Čechy	
Národnost		Čech, ✓	
Absolvované školy a s jakým vyučovacím jazykem		5 třídní obecnou školu českou,	
Zvláštní znalosti /:Fidič,lyžař,jezdec na koni atd.:/		dobrý jezdec na kole,	
Občanské zaměstnání před přijetím k četa.		hudebník a rolnický pomocník,	
Znalost jazyků a míra znalosti sloven.		česky dokonale a maďarsky částečně,	
Byl zařazen na stanicích od - do		10.5.1919-15.11.1922 na stan. Beroun oddíl. Příbram-od 15.11.1922-1.1.1923 na stan. Berouno z.č. v. P. Mas-od 1.1.1923 do 15.11.1932 na stan. Horažďovice oddíl. Prachovice-od 15.11.1932 na pátr.stan. v Kutné Hoře. <i>od 19.1934 v Jemnické u Tábora</i>	
Stav		ženatý,	
Manželka.	Dívčí jméno, rodiště, příslušnost a národnost	Matylda Moravcová nar. v Lysé n/L okr. Mladá Boleslav, témtéž přísluší, Češka,	
	Jméno a den narození	syn Karel 3.10.1926 dcera Milada <i>27.2.1923</i>	
Děti	Navštěvuje školy:/s vyučovacím jazykem/	a/ 2 třídu obecnou českou b/ 5 třídu obecnou českou	
	Nejblíže příbuzní /:rodiče a sourozenci:/ ci:/ Jméno a bydliště.	Vlastní	Josef Suttý v Dolní Lhotě okres Klatovy, Stanislav Rašl v Strašnicích u Prahy nevlastní bratr,
Manželky		Bohumil Moravec Lysá n/Labem Okres Mladá Boleslav, rodiče, Jaroslav Moravec v Berouně okr. Hořovice a Antonín Moravec ve Všetatech okres Braněv s/ Labem. bratří.	

Suttý Josef

Obrazová příloha č. 32: Matylda a Josef Suttý při narození své dcery Milady³¹⁷

³¹⁶ Kvalifikační list. In: NA, Policejní ředitelství Praha II – prezidium, S 129/16, 1706.

³¹⁷ Matylda a Josef Suttý při narození své dcery Milady. In: Osobní fotoalbum autora 2023.

Obrazová příloha č. 33: Karel Suttý³¹⁸

Obrazová příloha č. 34: Milada Suttá³¹⁹

³¹⁸ Karel Suttý. In: Osobní fotoalbum autora 2023.

³¹⁹ Milada Suttá. In: MIKOLÁŠEK, František, *Tenkrát byla válka. Bernartice 1938–1945.*

Obrazová příloha č. 35: Pozůstalost z Terezína³²⁰

Obrazová příloha č. 36: Znamka s číslem 5402³²¹

³²⁰ Pozůstalosti z Terezína. In: Osobní fotoalbum autora 2023.

³²¹ Znamka s číslem 5402. In: Osobní fotoalbum autora 2023.